

Pogajanja so se začela spodbudno

Ta torek so se po daljšem premoru sestali predsedniki socialnih partnerjev in začeli pogajanja o približevanju pogledov na pokojninsko reformo. Iz skopega skupnega sporočila za javnost je jasno le to, da se bodo pogajalci prihodnji teden sestali dvakrat. Iz tega sklepamo, da je na po-

gajalsko mizo prišlo nekaj novih možnih rešitev, ki jih bo treba še temeljito proučiti, če naj bi dosedaj sprti partnerji kmalu prišli do kompromisa. Kompromis pa je seveda mogoč le, če nobeden od partnerjev ne drži fige v žepu, da reforme sploh ne bi bilo.

Čestitamo za 8. marec,
mednarodni dan žena

V Šoštanju se 331 delavcem proizvodne enote Industrije usnja Vrhnika (IUV) obeta katastrofa. Ker je IUV v postopku prisilne poravnave, so vsi delavci v Šoštanju prejeli odločbe o enomesečnem čakalju na delo. Dve tretjini delavcev naj bi po novih pogodbah nadaljevalo delo "do nadaljnjega", kot piše na pogodbah. Ker pa jih velika večina zaradi zaprtja tovarne verjetno ne more računati, da bodo ohranili delo, se zbirajo pred tovarno. Informacije iščejo tudi v kadrovski službi, kjer pa ne morejo dobiti odgovorov na vprašanja, ki jih najbolj mučijo.

Več na strani 5

POSLANKAM IN POSLANCEM DRŽAVNEGA ZBORA REPUBLIKE SLOVENIJE!

Slovenski sindikati, ki smo se danes zbrali pred poslopjem Državnega zbora Republike Slovenije, želimo s simbolnim oblikovanjem "žive delavske verige" opozoriti poslanke in poslance na enotnost naših stališč do pokojninske reforme in da predlagani zakon o pokojninski reformi vsebuje številne rešitve, s katerimi ne soglašamo!

Zato vas, poslanke in poslanci Državnega zbora Republike Slovenije, pozivamo, da predlog zakona o pokojninski reformi, ki ga Vlada Republike Slovenije predhodno ni uskladila s socialnimi partnerji, vrnete v usklajevanje Ekonomsko-socialnemu svetu in ga obravnavate šele, ko bo usklajen med socialnimi partnerji!

NEODVISNOST - Konfederacija novih sindikatov Slovenije
predsednik: Dušan Reboj

Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM
predsednik: Dušan Reboj

Neodvisni sindikati Slovenije
predsednik: Rastko Plohl

Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije
predsednica: Nevenka Lekše

Sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije - SVIZ
predsednik: Branimir Štrukelj

Sindikat pridobivanja energijskih surovin Slovenije - SPOSS
predsednik: Franc Drukar

Policijski sindikat Slovenije
Izvršni sekretar: Zdravko Melanšek

Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije
predsednica: Jelka Černivec

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
predsednik: Dušan Semolič

V Ljubljani, 25. februarja 1999

Faksimile izjave, ki so jo predsedniki sindikatov podpisali pred parlamentom 25. februarja

Več na 2. in 3. strani

Internacionalo in angleško delavsko pesem so udeleženci zbora v Kinu Union poslušali stoje. Vžgale so zlasti besede o tem, da bomo v Zvezi skupaj močnejši.

Rajko Lesjak je takole povedel kolono pred parlament.

Bilo je spet zelo rdeče in vroče!

Skupni protestni shod večine slovenskih sindikatov se je začel v dvorani Kina Union v Ljubljani, kjer so se zbrali člani Svobodnih sindikatov. Pravo vzdušje med udeleženci, ki so prišli z zastavami, kapami, transparenti, ragljami in piščalkami, je ustvarila tudi glasba. **Internacionalo** in angleško delavsko pesem **Solidarni bomo vedno**, so udeleženci poslušali stoje.

O razlogih za shod in sklenitev žive verige okoli državnega zbora jim je spregovoril predsednik **Dušan Semolič**. **Rajko Lesjak** pa jih je seznanil z organizacijo protestne akcije, v kateri poleg Svobodnih sindikatov sodeluje še osem drugih sindikalnih organizacij.

Pred dvorano in na ploščadi Ajdovščina so se 1300 članom Svobodnih sindikatov, ki sta jih vodila Dušan Semolič in Rajko Lesjak, pridružili še člani drugih sindikatov. Skupaj so oblikovali kolono, ki je po Slovenski in Šubičevi cesti krenila pred parlament. V koloni in pred parlamentom je bilo skupaj 3000 udeležencev.

Pred kolono je hodila skupina amaterskih igralcev Cinkarne Celje, vodja Lenart Horvatič, in uprizorila "državni cirkus". Lenart je bil oblečen v delavca, njegovi kolegi pa v državne uradnike in so ga kot lutko na vrvici vleкли vsak na svojo stran. Iz Lenartovega megafona so prihajale težke obtožbe na račun države, ki je pripravljena delavce izkoriščati do pozne starosti, mladim pa ne omogoča, da bi delali. "Živalsko sem garal 40 let, zdaj pa o moji usodi odločajo mladi lenuhi," je bental Lenart. Jezil se je tudi na študentsko populacijo, saj bo do pokoj-

Parlament v živem obroču tritisoočih sindikalistov

Glavna tarča na transparentih je bil minister Tone Rop.

"Državni cirkus" je vodil Lenart Horvatič.

nin prišla lažje kot delavci v proizvodnji.

Lenartova skupina je državni cirkus igrala tudi pred vhomom v parlament, ki so ga udeleženci dvakrat obhodili. Predsedniki sindikatov so pred parlamentom podpisali skupno izjavo, s katero od poslancev zahtevajo, naj predlog zakona o pokojnin-

skem in invalidskem zavarovanju vrnejo ekonomsko-socialnemu svetu v uskladitev.

Poslancev, ki jim je bilo vse to zlasti namenjeno, ni bilo kaj dosti videti. Izjema je bil le Vincencij Demšar, SKD, ki pa je pred igralci in drugimi protestniki kmalu pobegnil. Več drugih poslancev

Novo Delavska enotnost

ki je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije, izdaja predsedstvo ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana • Za izdajatelja Rajko Lesjak, tel. 310-760 • Odgovorni urednik Franček Kavčič, tel. 321-255, novinar urednik Tomaž Kšela • Naročnina, tel. 327-697 • Posamezna številka stane 230 tolarjev • Žiro račun 50101-678-47511 • Tisk: Delo TČR d.d., Dunajska 5, Ljubljana • Ministrstvo za kulturo šteje Novo Delavska enotnost med proizvode, za katere se plačuje 5-% davek, ki je vštet v ceno posameznega izvoda • ISSN 1408-5569

smo videli šele po končanem shodu, ko so se udeleženci mirno in dostojanstveno razšli. Nekaj po 12. uri je prišla tudi **Ana Majda Kregelj Zbačnik**, predsednica matičnega odbora za delo pri državnem zboru, ki bo ta teden začel obravnavati predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Naletela je le še na Dušana Semoliča in ga prepričevala, naj pride njenemu odboru ob 13,30 obrazložiti, kaj zahtevajo sindikati. Semolič ji je povedal, da so kolegi že odšli in

da nima pooblastila zastopati vseh sindikatov. Predsednica odbora se je zaradi tega odločila vse sindikate povabiti po telefaksu.

Na to povabilo sta se odzvala Dušan Semolič in Saša Kotar iz Sindikata zdravstvene nege, prišli smo tudi štirje novinarji. Po desetminutnem čakanju smo vsi odšli, saj ni bilo nikogar od poslancev. Za predsednico odbora pa smo neuradno izvedeli, da naj bi se zadržala v restavraciji državnega zbora. **F. K.**

Dušan Semolič, predsednik ZSSS: Če nas politika ne bo upoštevala, se ji slabo piše

Pred letom dni smo Svobodni sindikati z zborovanjem na Trgu republike zrušili dva najbolj nevarna predloga iz bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Mislim na drugi (naložbeni) steber in to, da bi moški in ženske v imenu enakopravnosti morali delati do 65. leta. Žal pa se je zli duh bele knjige kasneje preselil v predlog zakona o pokojninski reformi. Gre za določbe, ki bi prizadele zlasti tiste, ki so začeli delati mladi, praviloma v gospodarstvu. Svobodni sindikati se temu najbolj upiramo, saj bi bilo krivično, če delavci po 40 letih dela ne bi mogli dobiti polne pokojnine. To je ključna točka, kjer Svobodni sindikati nasprotujemo predlogu zakona.

Da se temu upiramo, nam ni treba hoditi v Rim ali Amsterdam, da pogledamo, v kakšnih razmerah delajo delavci v naših fabrikah. Tistim, ki nam očitajo, da smo demagogi, reforma ne bo škodovala. Te sreče pa delavci in delavke, za katere nam zlasti gre, žal nimajo.

Pravijo, da so razmere pri delu zdaj res slabe, da pa je prehodno obdobje in da bo boljše, da bo tudi več dela. Temu, preprosto povedano, ni mogoče verjeti.

Vemo pa, da je delo vedno težje, da so norme azijske, da starejši delavci komaj zmorejo to, kar delodajalci zahtevajo od njih. Medtem pa za mlade dela ni. In to je podoba Slovenije.

Državni zbor sprejema zakone, ki so do delavstva vedno bolj neprijazni. Tak primer je „Kebričev zakon, enako slabe so spremembe zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti.

Spremembe v pokojninskem zavarovanju so usmerjene zlasti proti delavkam. Dlje bodo morale delati tudi zaradi tega, ker bodo sicer pokojnine nižje.

Delodajalci, ki predlog zakona hvalijo in opozarjajo na zamudo pri njegovem sprejemanju, še zdaj niso odgovorili na naše vprašanje, ali bodo starejšim delavkam in delavcem, naprimer pri 63 letih, sploh dajali delo.

Vlada skupaj z delodajalci pravi, da sedanji pokojninski sistem ne bo preživel, če ga ne bomo takoj spremenili. Hkrati govorijo, da bodo spremembe postopne. Naj se zmenijo, kaj od tega drži.

To, da imamo 126.000 brezposelnih, je naša stalnica, to ni problem Evrope. Zmanjšanje števila brezposelnih je naša pot iz krize. Slovenija potrebuje zlasti nova delovna mesta.

Ta proračunski problem je nastal leta 1996, ko se je vlada odločila, da zavarovanci in delodajalci ne bomo plačevali več enakega 15-odstotnega prispevka, da bodo delodajalci plačevali le po osem odstotkov. Zaradi tega je v pokojninski blagajni nastala luknja. Zanj je kriva vlada, ki je to predlagala, ne delavci in sindikati.

Zmanjšanje števila brezposelnih je naša pot iz krize. Slovenija potrebuje zlasti nova delovna mesta.

Država je pred kratkim 600 ljudem, starim od 40 do 45 let, omogočila upokojitev. To ni prav, saj račun plačujemo vsi.

Danes gremo pred parlament zato, ker nas vlada, kjer smo že bili, ni poslušala. Od poslancev bomo zahtevali, naj zakon vrnejo ekonomsko-socialnemu svetu. Če nas politika ne bo upoštevala, ji res ni pomoči.

Dolenjci gredo mimo Name.

Ana Majda Kregelj Zbačnik je Dušana Semoliča takole povabila na sejo odbora. Ko je prišel, je ni bilo nikjer.

Protestni zbor sindikata!

Pozor, pozor, poslušaj nas državni zbor. Zahteve sindikalne za delavca edino so realne. Verjeti ni mogoče, kaj vlada delavcem storiti hoče.

Za dolgoletno pridno delo takšno kazen naj bi zdaj sprejelo.

Bela knjiga najslabše je berilo,

kar delavstvo je kdaj dobilo. Uničena bodočnost naših bo otrok,

saj ti ostali bodo praznih rok.

Poslušaj, vlad, a še enkrat naše prošnje, odpri razum in tudi napolni naše mošnje.

Mi vsi bili smo vaši volilci, a vi slabega življenja krivci! Minil enkrat vaš bo mandat, premislili si bomo mi še do takrat!

Marija Nuhovič

Verigo so začeli predsedniki sindikatov.

Delavke in delavci Mure o pokojninski reformi

Če bi morale delavke po novi pokojninski zakonodaji delati do 35. leta starosti, delavci pa do 65. leta, kakor to predlaga slovenska vlada, bi bili še posebej prizadeti zaposleni v tekstilni industriji, kjer je delo zelo intenzivno in težko. Tako o predlagani pokojninski reformi menijo delavke in delavci največje tekstilne tovarne v državi - murskosoboške Mure.

Visoke norme "ubijajo" delavce

Andrej Smolko: Pri pokojninski reformi moramo misliti tudi na višino pokojnin, saj delavci nimajo dovolj visokih plač, da bi varčevali za varno starost.

"V našem obratu je med zaposlenimi velika večina žena," pravi delavec in sindikalni zaupnik Andrej Smolko iz Murine tovarne v Gornji Radgoni. "Čeprav je povprečna starost zaposlenih v našem obratu okoli 35 let, je že danes mogoče reči, da delavke nikakor ne bodo zmogle opravljati svojega dela do 63. leta, možki pa ne do 65. leta starosti. Že doslej se je morala večina delavk in delavcev predčasno upokojiti, saj so imeli težave s hrbtenico, s krčnimi žilami, z rameni ter z drugimi sklepi. Delo v tekstilni in konfekcijski industriji je namreč izredno težko, saj delavec opravlja svoje delo leta in leta ob enaki držji in z enakimi gibi. Zato bi lahko na prste ene roke preštel delavke in delavce, ki so odšli v pokoj po redni poti."

Andrej Smolko meni, da starostne meje za upokojitev za tekstilne delavke in delavce ter za delavce s podobnimi poklici nikakor ne bi smeli povečati. "Še zlasti to velja za delavke. Da bi morale delavke, ki so hkrati še žene in matere, delati za tekstilnimi ali šivalnimi stroji na tekočem traku do 63. leta starosti, lahko predlagajo samo takšni ljudje, ki tekstilne tovarne še niso videli od znotraj! Če bi jo, česa tako nehumanega zagotovo ne bi mogli predlagati!"

Pri pokojninski reformi bi morali po besedah Andreja Smolka razmišljati tudi o višini pokojnin, saj so danes plače v industriji tako skromne, da delavci ne morejo varčevati za varno starost. "Še posebej skromne so plače v tekstilni industriji in drugih delovno intenzivnih in uzvorno usmerjenih podjetjih. Mura uspešno posluje, vendar so tudi pri nas tako skromne

Predlogi za zvišanje starostne meje za upokojitev so nepošteni do delavk in delavcev, ki so mladost pustili v tovarnah

plače, večina delavcev z njimi komaj preživi mesec, kaj šele da bi varčevala za starost. Osnovno pokojninsko zavarovanje, ki mora temeljiti na medgeneracijski solidarnosti, mora biti takšno, da bo lahko vsak upokojenec s pokojnino lahko normalno živel."

Po Smolkovem mnenju bi morali primerne pokojnine zagotoviti tudi tistim delavcem, ki so se zaradi poklicnih bolezni, izčrpanosti ali poškodb pri delu prisiljeni predčasno upokojiti. "Zavedati se moramo, da so danes razmere v tekstilni industriji vseskozi nenormalne: norme so visoke, roki kratki, planiranih dopustov delavci skoraj nimajo, tempo dela pa je tako hiter, da človek nima časa za kratek oddih ali rekreacijo med delom. Ob takšnih pogojih dela bo tudi v bodoče veliko ljudi omagalo, preden bodo dopolnili 35 oziroma 40 let delovne dobe."

Sicer pa po mnenju Andreja Smolka delavci takšnega tempa, kakršen je danes v naših izvorno usmerjenih tovarnah, ne bodo več dolgo zdržali. "Počasi bodo morali tudi naši politiki in menedžerji postati bolj odločni in pogajanjih s partnerji iz Evropske unije. Na vse, kar zahtevajo od nas, ne bomo mogli večno pristajati, saj ima tudi zmogljivost delavcev svoje meje!"

Tekstilne delavke se počutijo prevarane

Slavica Meglič: Sindikati in delavci moramo enotno nastopiti proti nesprejemljivim predlogom vlade

"Delavke in delavci v naši tovarni v načelu ne nasprotujejo pokojninski reformi, saj se vsi zavedamo, da je nujna," pravi delavka in sindikalna zaupnica v Murini Tovarni moških oblačil Slavica Meglič. "Vendar pa so vse zelo prizadeli predlogi ministrstva za delo in vlade, naj bi delavke za polno pokojnino delale do 63. leta starosti in delavci do 65. leta starosti

ne glede na delovno dobo. Pri nas je veliko delavk, ki so začele delati že s 15 oziroma 16 leti. Pri 50 letih so takšne delavke iztrošene. Zato se počutijo izigrane, ko morajo sedaj poslušati predloge, kako naj bi delale še 13 let. Potemtakem bi morale takšne delavke za polno pokojnino delati 48 let!! Ali si tisti, ki to predlagajo, sploh lahko predstavljajo, kaj pomeni za tekočim trakom delati toliko let!?"

Slavica Meglič meni, da je predlog vlade za zvišanje starostne meje za upokojitev nepošten do delavk in delavcev, ki so v naših tovarnah pustili svojo mladost. "Od vlade in parlamenta moramo zahtevati, da takšnim delavcem omogoči upokojitev, ko zberejo 35 oziroma 40 let delovne dobe. Poleg tega pa bi bilo treba delavkam v tekstilni industriji dati še bolj ugoden status. Ne bi bilo pošteno, če bi tekstilne delavke in delavce izenačili z delavci v negospodarstvu. Delavci v negospodarstvu, ki to želijo, lahko zaradi meje delajo v pisarnah tudi do 80. leta, če jim to dopuščajo moči. Nikakor pa česa podobnega ni mogoče terjati od delavk in delavcev v proizvodnji, kjer so pogoji dela izjemno težki."

"Opozoriti moram tudi na dejstvo, da je v tekstilni industriji največ invalidov. Delavke in delavce način proizvodnje dobesedno silijo v to, da postanejo invalidi. Mnogi že danes vedo, da bodo čez desetletje ali dve invalidi," pravi Slavica Meglič. "Pri našem delu najbolj trpijo roke, hrbtenica, ramenski sklepi in vrat, zadnje čase pa se čedalje več delavk in delavcev zdravi tudi zaradi psihičnih težav. Pritisk norm in hitrega tempa dela je neverjeten. Delodajalci oziroma tuji partnerji želijo iz delavcev iztisniti največ, kar se da, pri tem pa nihče ne pomisli na posledice, ki jih bodo občutili delavci in posredno tudi celotna država."

Slavica Meglič je prepričana, da povprečen tekstilni delavec danes ne more nič prihraniti za varno starost. "Država za tekstilce in delavce v drugih delovno intenzivnih panogah nima nobenega posluha. V takšnih pogojih so naše plače tako skromne, da z njimi večina komaj preživlja družine. Pri nas se ta čas dejansko borimo za preživetje, na varčevanje za starost pa niti pomisliti ne upamo!"

"Svobodne sindikate čaka še dolga in težka borba, če želimo hoteli doseči, da bo pokojninska reforma poštena do delavcev," je prepričana Slavica Meglič. "Vendar pa v tej borbi ne smemo popustiti. Če bo treba, se moramo zateči tudi k državljski neposlušnosti. Sindikati in vsi delavci se moramo poenotiti in odločno nastopiti proti nesprejemljivim predlogom vlade, saj gre za reformo, ki bo odločilno vplivala na življenje večine delavcev."

Tomaž Kšela

Šoštanjsko usnjarno zapirajo

Več kot 200 delavcem se obeta katastrofa

O razpoloženju med 331 zaposlenimi v Proizvodni enoti Šoštanj, ki posluje kot družba z omejeno odgovornostjo Industrije usnja Vrhnik d. d. (IUV), smo se pogovarjali s sindikalno zaupnico Rezko Radovan, referentom v prodaji Lojzetom Glasenčnikom in sekretarjem območnega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Andrejem Kranjcem. Po njihovih besedah je bila v IUV, kamor se je pridružila po krizi leta 1976, ves čas na tretjem tiru – torej za matično tovarno na Vrhnikih in tovarno v Šmartnem pri Litiji. Sogovorniki so prepričani, da je sedanjí položaj posledica nesposobnosti vodstva IUV, da bi se prilagodilo razmeram na trgu. V IUV je vseskozi veljalo načelo, da je treba le delati, ne glede na stroške, in da jih bodo v primeru krize reševale zaloge izdelkov.

Rezka Radovan, ki je hkrati tudi kadrovski referent, nam je povedala, da je v preteklih dneh vsem zaposlenim izročila sklep o čakanju na delo za en mesec, predvidoma pa naj bi te sklepe vsak mesec obnavljali, tako da bi veljali šest mesecev. Delavci naj bi med čakanjem na delo prejeli 70 odstotkov plače, to je toliko, kot da če bi delali z normalnim uspehom.

Istočasno je 113 delavcev prejelo sklepe o tem, da bodo "do nadaljnega" delali za dokončanje proizvodnje. Sklepe o nadaljevanju dela so prejeli tudi zaposleni v obratu konfekcije in galanterije, skupaj 100 delavcev. Vsi delavci, ki bodo "do nadaljnega" še delali, pa naj bi prejeli enako plačo, kot da bi delali.

Da bodo v Šoštanju potrebni drastični ukrepi so naši sogovorniki zvedeli iz besed novega direktorja Izidorja Derganca, izrekel jih je 19. februarja letos na Vrhnikih na sestanku sveta delavcev, na katerega so bili povabljeni tudi sindikalni zaupniki. Derganc tega ni rekel naravnost, le med vrsticami so udeleženci razbrali, da naj bi v Šoštanju 1. marca prenehali delati.

V četrtek, 25. februarja, je bil v Šoštanju zbor zaposlenih. To je bil tudi zadnji delovni dan, saj ob petkih v Šoštanju zaradi pomanjkanja naročil

Rezka Radovan: Od vsega tega sem kar precej izčrpana, saj se name z različnimi vprašanji, na katera ne vem veliko odgovoriti, dnevno obrne tudi po 50 in več delavcev. Mojega dela pa tudi ne cenijo, saj nisem med tistimi, ki bi ostali na delu "do nadaljnega". O tem, koliko in kateri delavci naj bi ohranili delo, je novi direktor IUV le nekaj govoril, pisnega nimamo ničesar.

Tovarni usnja je tudi od zunaj videti, da je bila na "tretjem tiru".

Lojze Glasenčnik: Vodstvo IUV se ni bilo sposobno prilagoditi razmeram na trgih. O poslovnih rezultatih posameznih tovarn ni bilo nikoli organizirane razprave. Lastnjene je teklo veliko predlogo. Prejšnji direktor je predolgo ostal na čelu podjetja, ki ga je vodil zelo centralistično. Tudi sindikat so organizirali tako, da vodenja ni oviral. O notranjih rezervah in stroških proizvodnje sploh niso govorili. Bivši direktor je za zaloge izdelkov, te so ogromne, dejal, da nas bodo v primeru krize reševale.

že nekaj časa niso delali. Izidor Derganc je na tem zboru povedal tudi vzroke za ukinitve proizvodnje. Poleg že omenjenega pomanjkanja naročil naj bi tovarno v Šoštanju zaprli tudi zaradi previsokih stroškov, deloma povezanih z razdaljo od Vrhnik. Presenečenje zaposlenih je bilo zelo veliko, saj je član uprave Brane Jereb, pomočnik glavnega direktorja IUV, še pred dvema mesecema javno izjavljaj, da položaj v IUV rešujejo celovito in da nikjer ne bo hujših rezov.

Na naše vprašanje, kakšne bodo posledice zaprtja tovarne v Šoštanju za zaposlene, je Rezka Radovan povedala, da bo sedem delavcev predvidoma imelo možnost upokojitve, po 12 mesecih naj bi se

Andrej Kranjc: V razmerah, ko je vodstvo IUV zavajalo ne samo sindikat in svet delavcev, ampak tudi zaposlene, bo delavce težko prepričati, naj glasujejo za prisilno poravnavo. Marsikdo se bo verjetno raje odločil za tožbo. Bomo pa za zaposlene zastopali. Delavci so prizadeti tudi zaradi tega, ker IUV zanje ni odplačala obrov kreditov, zaradi česar so morali plačati še obresti. Sicer pa je pred leti, mo smo v Šoštanju hoteli zaposlene včlaniti v Svobodni sindikat, vodstvo IUV to preprečilo tako, da so delavcem dali izjemne ugodnosti.

upokojilo še osem delavcev. Vodstvo IUV je obljubilo, da bodo v primeru uspešne prisilne poravnave vsi presežni delavci dobili odpravnino. Naši sogovorniki so obveščeni, da bo poleg 331 zaposlenih v Šoštanju ob delo še 300 delavcev na Vrhnikih in v Šmartnem pri Litiji. V IUV je zdaj več kot 1850 zaposlenih, po programu prisilne poravnave pa naj bi na delu ostalo le še 1200 delavcev. Program prisilne poravnave bo moral vsebovati tudi kadrovske program oz. program reševanja presežnih delavcev. Sicer pa bodo prizadeti vsi, ki ne bodo mogli ohraniti dela. Če prisilna poravnava in z njo povezana finančna reorganizacija ne bo uspešna, pa bo vsaj za nekaj časa na cesti vseh 1850 delavcev IUV.

Na naše vprašanje, kateri so glavni upniki in za koliko je IUV zadolžena, naši sogovorniki niso vedeli povedati ničesar. Vedo le, da podjetje zaposlenim dolguje dve tretjini regresa za lanskó leto. Ker so prepričani, da so bili ves čas plačani precej (za kakšnih 10 do 20 odstotkov) slabše kot zaposleni na Vrhnikih, bodo zahtevali tudi razliko do polnih plač. Vodstvo IUV jim je

Kar 30 delavcev tovarne usnja se je pred kratkim preselilo v stanovanja v šoštanjski graščini, ki jo je obnovil Republiški stanovanjski sklad. Ker plačujejo neprofitne najemnine, te znašajo kar 26.000 tolarjev, se bodo morali iz lepih stanovanj kmalu izseliti. Prvi so se že.

obljubilo, da bo to razliko tudi izračunalo. Točne številke pa bo težko izračunati, saj so bili zaposleni v IUV vsa leta plačani po staremu sistemu (urna postavka + vrednost točke + stalnost + dodatek za prisotnost na delu + kakovost po obrazih). Tako je bilo navkljub temu, da je bil Sindikat IUV kot reprezentativni sindikat v dejavnosti eden od podpisnikov kolektivne pogodbe dejavnosti.

Podjetje dolguje zaposlenim tudi okroglih 5 milijonov tolarjev, kolikor so imeli v interni hranilnici podjetja. V tej hranilnici so imeli svoj denar le tisti, ki so se z njo pogodbeno vezali. Za izplačilo plač prek interne hranilnice so se odločili v dobrih časih IUV, tudi zaradi nekoliko večjih obresti, kot so bile v bankah. Od 12. februarja, ko je bila za IUV otklicana prisilna poravnava, ne more iz interne hranilnice nihče dvigniti niti tolarja. Koliko in kateri delavci so s tem prizadeti, naši sogovorniki ne vedo, prepričani pa so, da je večina tistih, ki so imeli denar v hranilnici, s tem zelo hudo prizadeta.

Po besedah Rezke Radovan bo ukinitve proizvodnje v Šoštanju hudo prizadela 37 invalidov, 25 parov zakoncev in več kot 10 samohranilk. Ogrožena bo velika večina tistih, ki ne bodo obdržali dela ali dobili novega. Za novo delo v Šoštanju pa skoraj ni nobenih možnosti.

Naši sogovorniki so še povedali, da nimajo še nobenih zagotovil, da bo sta konfekcija in galanterija v Šoštanju ostali. Slišali pa so, da bi se v teh dveh programih lahko zaposlilo še nekaj delavcev, ki bodo izgubili delo v osnovni dejavnosti. Bolj kot v ohranitve konfekcije in galanterije verjamejo, da bo IUV tovarno prodala, saj si lahko obeta kar dober izkupiček.

Franček Kavčič

Pogovor s predstavnikom delavcev v nadzornem svetu MTT Tovarne tkanin Melje Stanislavom Šajnom

Razburjenje med delavci zaradi domnevnih nepravilnosti uprave se še ni poleglo

Delavke in delavci MTT Tovarne tkanin Melje so še vedno razburjeni zaradi vsega, kar se je v tem podjetju dogajalo zadnja leta in kar je pricurljalo v javnost potem, ko je skupina delavcev poslala pismo medijem in Slovenski razvojni družbi, ki je lastnik podjetja. O tem smo poročali v prejšnji številki Nove Delavske enotnosti v članku "Uprava podjetja je bila mačehovska do delavcev, zase pa je znala dobro poskrbeti". Ker delavci doslej niso prejeli še nobenega pojasnila in obvestila, kaj se po razkritju domnevnih nepravilnosti v podjetju dogaja, smo se o tem pogovarjali s predstavnikom delavcev v nadzornem svetu podjetja Stanislavom Šajnom. Ta je svojo funkcijo v nadzornem svetu nastopil šele po izbruhu celotne afere.

"To, kar so počeli člani uprave MTT Tovarne tkanin Melje, je moralno nesprejemljivo. To sem jasno in glasno povedal tudi na seji nadzornega sveta, kjer sem zahteval, naj pristojni vse dokumente predajo organom pregona," pravi Šajn. "Prepričan sem, da bodo organi za odkrivanje in pregon kaznivih dejanj poslovanje MTT Tovarne tkanin Melje vzeli temeljito pod drobnogled in naprej postopali v skladu z zakoni. Kolikor mi je znano, je Slovenska razvojna družba v podjetje že poslala strokovnjaka, ki je posnel vse podatke z računalnika in tako zavaroval podatke o poslovanju in ravnanju uprave."

Sicer pa po besedah Stanislava Šajna nadzorni svet, v katerem ima absolutno večino članov Slovenska razvojna družba, išče nove člane uprave. "Dosedanjega predsednika uprave Milana Ledineka je nadzorni svet razrešil že na korespondenčni seji januarja, na zadnji seji pa je nadzorni svet imenoval za novega predsednika uprave Sašo Jevšnika. Sedaj nadzorni svet išče še druge člane uprave, saj se dosedanjima članicama uprave Silvi Kozelj in Renati Flis izteka mandat. Po vsem, kar se je v podjetju zgodilo, pa seveda ne moreta računati na ponovno imenovanje."

Po Šajnovih navedbah je nadzorni svet naročil tudi dve reviziji poslovanja MTT Tovarne tkanin Melje, tudi na osnovi pisma skupine delavcev. Z revizijskimi poročili naj bi seznanili pristojne organe.

Kakor je povedal Stanislav Šajna Slovenska razvojna družba želi odprodati del premoženja podjetja. Kupilo naj bi ga podjetje Maksimo iz Ljubljane, ki bo predvidoma prevzelo tudi določeno število delavcev. Z izkupičkom od prodaje pa naj bi posodobili predilnico.

Več o nadaljnji usodi podjetja bo znanega po skupščini podjetja, ki je že sklicana v marcu.

"O vsem, o čemer govorimo na sejah nadzornega sveta, se pred sejami pogovorim s predstavniki sveta delavcev v MTT Tovarni tkanin Melje. Prav tako jih obveščam o sklepih nadzornega sveta," pravi predstavnik delavcev v nadzornem svetu Stanislav Šajn, ki je funkcijo prevzel šele ob odstopu direktorja Milana Ledineka.

Stanislav Šajn: Ravnanje članov uprave MTT Tovarne tkanin Melje je moralno nedopustno, zato sem zahteval, naj nadzorni svet celotno zadevo odstopi organom za odkrivanje in pregon kaznivih dejanj.

V zvezi z dogodki v MTT Tovarni tkanin Melje se je javno oglasila tudi prejšnja predstavnica zaposlenih v nadzornem svetu Metka Roksandić. Kakor trdi, je odstopila ravno zaradi brezbriznega odnosa Slovenske razvojne družbe do domnevno spornega ravnanja uprave podjetja. Roksan-

dićeva pravi, da je o vseh domnevnih nepravilnostih v podjetju Slovensko razvojno družbo opozorila pisno in na sejah nadzornega sveta že jeseni, vendar je bila Slovenska razvojna družba brezbrizna vse dotlej, dokler zadeve niso prišle v javnost in povzročile razburjenja med ljudmi. Sedaj po besedah Roksandićeve članica uprave Slovenske razvojne družbe Majda Šantl javost zavaja z izjavami, češ da z domnevnimi nepravilnostmi niso bili seznanjeni.

Šantlova izjav Roksandićeve ni želela komentirati, češ da se ne želi spuščati na njeno raven. Dejala je samo, da bo Slovenska razvojna družba naredila vse, da bi zaščitila interese MTT. Po njenih besedah je revizorsko mnenje pokazalo, da je bilo vse, kar je bilo v podjetju storjeno v letu 1997, zakonito. Ali je bilo tudi moralno sprejemljivo? Ali ne gre tudi za grobo izkoriščanje delavcev, kar bi bilo mogoče preganjati tudi po uradni dolžnosti? Vprašanj je ničkoliko, pot do odgovor pa bo verjetno tudi dolga. Tako sklepamo tudi zaradi imena novega prvega moža MTT, ki se ni proslavil z reševanjem podjetij, ampak z njihovim potapljanjem.

T. K.

Poklicni gasilci v Mariboru so dobili poračun plač, vendar samo za en mesec

Poklicni gasilci v Mariboru in drugi delavci Javnega zavoda za zaščitno in požarno reševanje Maribor so konec februarja dobili poračun januarske plače. Po tem, ko so v začetku februarja napovedali stavko zaradi neupoštovanja podjetniške kolektivne pogodbe, se je namreč stavkovni odbor pod vodstvom Leona Pilingerja za izplačilo omenjenega poračuna dogovoril s pogajalsko skupino mestne občine Maribor, ki jo vodi Slobodan Stojanovič. Na osnovi omenjenega dogovora je mestna občina Javnemu zavodu za zaščitno in požarno reševanje v Mariboru že nakazala okoli dva milijona tolarjev in na ta način omogočila izplačilo poračuna januararskih plač.

Poklicnim gasilcem in drugim delavcem zavoda so poračun izplačali iz naslova dodatka za pooblaščen osebe in določene delavce na področju obrambe in zaščite za posebno nevarnost in ogroženost ter iz naslova dodatka za posebne napore in psihofizične obremenitve. Izplačilo so izvedli v skladu z republiško uredbo, ki bi jo bili pristojni na zavodu dolžni uveljaviti v praksi najkasneje do 1. 10. 1997. Zato bi morali po mnenju stavkovnega odbora poklicni gasilci in drugi delavci zavoda dobiti poračun plač še za 15 mesecev za nazaj. Ni namreč logično,

da je bilo delo poklicnih gasilcev januarja letos po republiški uredbi ovrednoteno kot izredno fizično in psihično naporno ter nevarno, lani in predlani pa ne. Po mnenju stavkovnega odbora bi morali poklicni gasilci prejeti poračun plač od dne, ko je omenjena uredba začela veljati. Temu bi se delodajalec lahko izognil samo, če bi spoštoval podjetniško kolektivno pogodbo, ki je bila sklenjena maja lani, vendar je ostala mrtva črka na papirju. Po besedah **Leona Pilingerja** se bo stavkovni odbor o poračunu plač za nazaj vsekakor še pogajal s pogajalsko skupino.

Po besedah direktorja **Sava Juharta** so v Zavodu za zaščitno in požarno reševanje v Mariboru pripravili tudi akt o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest ter ga že poslali strokovnim službam mestne občine. Ta akt bi morali predlagatelji predložiti stavkovnemu odboru in pogajalski skupini najkasneje do 16. marca.

Po besedah Leona Pilingerja se bo konec tega tedna sestal stavkovni odbor in ocenil, kako se uresničujejo dogovori, sprejeti na pogajanjih po napovedi stavke. Na osnovi tega in nadaljnjih pogajanj se bo stavkovni odbor odločil, ali bodo poklicni gasilci v Mariboru 16. marca stavkali ali ne.

T. K.

Da bi cene rasle? Ni govora!

Tokratna zbornična anketa med poslovneži v industriji in trgovini kaže rastočo poslovno previdnost direktorjev in izjemno nizka pričakovanja glede rasti cen

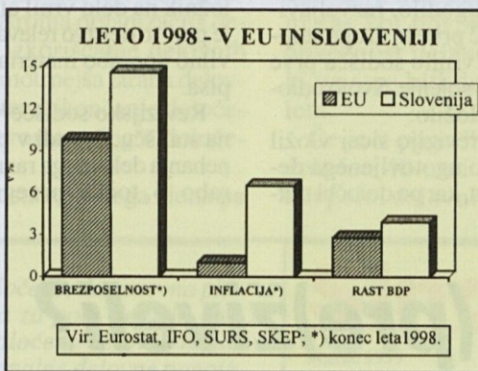
Poslovna pričakovanja v slovenski industriji in trgovini, ki jih ob koncu trimesečij že šest let na anketni način zbira služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije, kažejo relativno zadovoljstvo s stanjem ob koncu lanskega leta. Dve tretjini trgovine in industrije ga je ocenilo kot zadovoljivega ter petina industrije in tretjina trgovine za dobrega. Kažejo pa tudi izjemno previdne kratkoročne triomesečne napovedi, zlasti glede možnosti dvigovanja cen, pa tudi v napovedih za letošnje prvo polletje ni opaziti kakega velikega zadovoljstva.

Izboljšanje poslovnega položaja v prvem polletju letošnjega leta pričakujejo v dobri četrtini anketiranih industrijskih podjetij in v petini trgovin, poslabšanje pa v 12 odstotkih industrije in kar tretjini trgovin. Tako je prvokrat v zadnjih štirih letih v trgovini delež podjetij, ki pričakujejo poslabšanje položaja, presegel odstotek tistih, ki pričakujejo izboljšanje. Ob tem pa kar 60 odstotkov anketiranih industrijskih podjetij in skoraj polovica trgovskih podjetij računa z nespremenjenim položajem.

Za drugo polletje, to je polletje, ko bo začel veljati davek na dodano vrednost, je v industriji kljub vsemu celo nekaj več tistih, ki napovedujejo izboljšanje poslovanja v primerjavi s prvim polletjem, v trgovini pa manj. Najbolj optimistične napovedi prihajajo iz podjetij elektroindustrije in kemije, najbolj optimistične pa iz tekstilnih. Poslabšanje položaja v dru-

gem polletju pričakujejo tudi trgovci z avtomobili, vendar je treba pri njih omeniti tudi, da utegne biti prodaja avtomobilov v prvi polovici leta prav zaradi uvedbe davka na dodano vrednost oziroma napovedane trošarine na nakup novega avtomobila izjemno visoka. Zato utegne v prvih mesecih po uvedbi davka in trošarin na področju prodaje avtomobilov nastopiti začasno zatišje. Nasprotno od avtomobilskih trgovcev pričakujejo v trgovskih podjetjih, ki prodajajo dnevne življenjske potrebščine, v drugi polovici leta vsaj podobne, če ne celo boljše rezultate kot v prvem polletju.

Zanimivo pa je, da se kratkoročne, trimesečne napovedi poslovnega položaja razlikujejo od srednjeročnih. V njih je mogoče razbrati trend ohla-

janja poslovnih pričakovanj in rastoče previdnosti, ki jo je bilo pri gospodarstvenikih opaziti že od sredine lanskega leta dalje. Trimesečna napoved rasti proizvodnje je slabša kot v zadnjih dveh letih: samo tretjina anketiranih industrijskih podjetij pričakuje naraščanje proizvodnje, upadanje pa petina. Gospodarstveniki so previdni tudi pri napovedih izvoza, saj povečevanje izvoza v prvem četrtletju letošnjega leta pričakuje 40 odstotkov industrijskih podjetij in samo 14 odstotkov trgovskih. Manjši izvoz napoveduje četrtina industrije in 14 odstotkov trgovine. Tudi naročil industrija nima ravno na pretek, ta naj bi naraščala po mnenju 37 odstotkov industrije in tudi trgovine, upadala pa pri četrtini industrijskih in dobri tretjini trgovskih podjetij.

Da bi letos lahko povečevali cene, ni napovedoval prav nihče v industriji in le redka trgovska podjetja. Nasprotno, več kot polovica anketiranih industrijskih podjetij je napovedala upadanje cen, prav tako pa tudi dobra petina trgovskih.

SKEP opravlja te ankete že šest let in direktorica službe Nina Prešern navaja, da kratkoročna pričakovanja še nikoli niso bila tako nizka kot v tokratni anketi.

Poslabšale so se tudi možnosti za rast zaposlovanja. Industrijska podjetja tako rekoč brez izjeme ne napovedujejo rasti zaposlovanja za prvo trimesečje, celo nasprotno, kar 40 odstotkov industrijskih in tretjina trgovskih podjetij napoveduje odpuščanje delavcev.

Tokratna anketa je poslovneže vpraševala tudi o pričakovanjih glede vpliva davka na dodano vrednost na poslovni rezultat. Večina podjetij pričakuje zvišanje poslovnih stroškov, kar dve tretjini anketiranih industrijskih podjetij in 40 odstotkov trgovskih pa se boji, da se bodo zaradi tega davka poslovni rezultati poslabšali.

S. J.

Davek na dodano vrednost – vstopnica za Evropo (3)

Kolikšna in kako trajna bo inflacija

Inflacijska pričakovanja, ki se jim gospodarstvo pri nas zelo rado vdaja (malo manjša so samo v zadnjem času zaradi zmanjšane konjunkturo), so zelo močan spodbujevalec inflacije.

Za posameznika, zlasti manjša podjetja pomenita mnogo večjo nevarnost nelikvidnosti in slaba plačilna disciplina. Zaradi uvedbe davka na dodano vrednost bodo podjetja morala imeti nekaj več likvidnostnih sredstev zaradi obveznosti obračuna davka ob izstavitvi računov (in ne šele po prejemu plačila). Zato je mogoče v drugi polovici leta pričakovati poslabšanje likvidnosti. Poleg tega je mogoče pričakovati restriktivno denarno politiko Banke Slovenije zaradi zbivanja inflacije. V likvidnostnih težavah se bodo verjetno znašla tudi podjetja, ki danes teh težav nimajo, zlasti še, če ne bodo skrbno pazila na raven zaloga. Po prvem juliju bodo podjetja kupovala blago po nabavnih cenah z vključenim davkom

na dodano vrednost. Tega bo treba financirati do prodaje blaga oziroma do morebitnega vračila vstopnega davka. Vendar bo rok za vračilo vstopnega davka za večino zavezancev 60 dni, v prvem letu uveljavitve davka na dodano vrednost pa celo 90 dni od predložitve obračuna. Nekateri poznavalci slovenskih razmer v gospodarstvu se boje, da bo uvedba davka na dodano vrednost zaradi visoke splošne nelikvidnosti močno poslabšala položaj malih podjetij in da jih bo kar precej zaradi tega nemara tudi propadlo.

Seveda, če bi vsi davčni zavezanci v rokih plačevali svoje obveznosti, likvidnostnih težav zaradi uvedbe davka na dodano vrednost skorajda ne bi bilo.

V teku je pospešeno izobraževanje za zaposlene v podjetjih, ki se bodo neposredno soočili z davkom na dodano vrednost, za poslovodstva, računovodstva, nabavno-prodajne služ-

be, analitike in planerje. Eden največjih očitkov državi ob uvajanju davka na dodano vrednost je bil, da bo zaradi uvedbe davka sredi letošnjega leta zmanjkalo časa za izobraževanje ljudi. Veliko očitkov je letelo tudi na začetek veljavnosti zakona o davku na dodano vrednost. Gospodarska zbornica denimo je do zadnjega pred sprejemom zakona v parlamentu vztrajala, naj rok za uveljavitev prestavijo na začetek prihodnjega leta, češ da podjetja nanj še niso pripravljena. Datum uveljavitve zakona sredi davčnega obdobja naj bi bil vprašljiv tudi zaradi dodatnih stroškov za izdelavo bilanc.

Ali pa bo davek na dodano vrednost v resnici uveljavljen sredi letošnjega leta, je odvisno tudi od pobude družbe za davčno svetovanje in računovodstvo Simič & Bohorič, ki je zahtevala presojo ustavnosti zakona pri ustavnem sodišču. Vzrok: zakon naj bi namreč posegal v že pridobljene pravice davčnih zavezancev, kar je v nasprotju z ustavo, razen tega pa naj bi podpiral dolžnike.

Kakor koli, davek na dodano vrednost bo korenito spremenil poslovne navade večine slovenskih podjetij. Vprašanje je samo, ali dolgoročno res na slabše, kot pričakuje za letošnje leto več kot dve tretjini trgovine in skoraj polovica industrijskih podjetij.

B. R.

Kako bo davek na dodano vrednost skupaj s trošarinami vplival na poslovanje podjetij, je vprašanje, na katero bo mogoče z gotovostjo odgovoriti šele po nekajmesečnih izkušnjah. Vendar je zdaj, ko sta zakona o davku na dodano vrednost in o trošarinah sprejeta in znana tudi pravilnika o izvajanju obeh zakonov, že mogoče predvideti nekatere posledice in jim prilagoditi podjetniško strategijo. Med največje težave, ki jih bo sprememba davčne zakonodaje prinesla, štejejo povečano nelikvidnost, dodatne stroške podjetij zaradi izdelave bilanc sredi leta ter inflacijski vpliv novega davka.

Najhujša težava na makroekonomski ravni je vsekakor možnost povečanja inflacije. Možne so tri oblike povečanja: enkratni manjši skok cen brez inflacijskega učinka; enkratni skok cen s kratkotrajnim inflacijskim učinkom in skok cen s trajnim inflacijskim učinkom. Izkušnje držav, ki že imajo uveden davek na dodano vrednost, v večini kažejo, da cenovni in inflacijski skok ni bil visok, predvsem pa se je inflacija po začetnem, enkratnem skoku umirila. Najslabše bi seveda bilo, če bi uvedba davka na dodano vrednost povzročila trajno inflacijo na precej višji ravni, kot jo imamo. Zato se slovenska vlada močno trudi vzbuditi zaupanje v zelo zmerno porast cen, ki naj ne bi bistveno vplival na povečanje inflacije.

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Vrnitev na delo

Dokler se natančno ne ugotovi, da se delavec ni vrnil na delo, mu delovno razmerje zaradi neupravičene odsotnosti z dela zaporednih pet delovnih dni ne more prenehati s prvim dnevom odsotnosti z dela.

(Sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 200/98 z dne 22. 12. 1998)

Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek, da se razveljavi sklep tožene stranke o prenehanju delovnega razmerja tožnika pri toženi stranki, da tožniku delovno razmerje ni prenehalo, in da ga je tožena stranka dolžna pozvati na delo in mu za čas od 24. 6. 1992 obračunati osebni dohodek z zamudnimi obrestmi ter plačati vse dajatve in prispevke.

Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožbo tožeče stranke in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožnik vložil pravočasno revizijo, v kateri je

uveljavljal revizijska razloga zmotne ugotovitve dejanskega stanja in posledično zmotne uporabe materialnega prava. Navajal je, da v spornem času z dela ni bil odsoten neupravičeno, saj so mu vrnitev iz domačih krajev na delo preprečile nepričakovane razmere.

Revizijsko sodišče je reviziji tožeče stranke ugodilo, razveljavilo sodbi sodišča prve in druge stopnje in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje. Svojo odločitev je obrazložilo:

“Tožnik je revizijo sicer vložil zaradi zmotno ugotovljenega dejanskega stanja, kar po določbi tret-

jega odstavka 385. člena ZPP ni mogoče. Kljub temu pa je revizija utemeljena zaradi zmotne uporabe materialnega prava, na kar pazi revizijsko sodišče že po uradni dolžnosti (386. člen ZPP).

Po 6. točki prvega odstavka 100. člena zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93) delavcu preneha delovno razmerje, če je bil neupravičeno odsoten z dela zaporednih pet delovnih dni in se ne vrne na delo, s prvim dnevom odsotnosti z dela. To pomeni, da sta za prenehanje delovnega razmerja po tej zakonski določbi določena dva kumulativna pogoja, neupravičena odsotnost pet delovnih dni in nevrnitev na delo. Sodišči prve in druge stopnje sta sicer pravilno zaključili, da tožnika več kot pet dni neupravičeno ni bilo na delo, nepopolno pa sta ugotavljali, ali se je tožnik na delo vrnil ali ne, čeprav je prav to dejstvo relevantno za pravilno uporabo materialnega predpisa.

Revizijsko sodišče ves čas stoji na stališču, da tudi v primeru prenehanja delovnega razmerja z uporabo 6. točke prvega odstavka

100. člena ZDR, ni izključena uporaba določb 106. člena ZDR. Ta v prvem odstavku določa, da ugovor delavca zoper sklep o njegovih pravih obveznostih in odgovornostih zadrži izvršitev sklepa do sprejema dokončne odločitve. Zato se delavec do dokončnosti sklepa lahko vrne na delo. Vrnitev na delo pa pomeni, da ni več možna uporaba določb 6. točke prvega odstavka 100. člena ZDR glede prenehanja delovnega razmerja, saj gre lahko za prenehanje delovnega razmerja po 5. točki prvega odstavka istega člena. Po tej pa delavcu delovno razmerje zaradi neupravičene odsotnosti z dela petih zaporednih delovnih dni, zaradi njegove vrnitve na delo, lahko preneha samo z dokončnostjo sklepa o prenehanju delovnega razmerja.

Revizijsko sodišče ugotavlja, da je sodišče druge stopnje izpodbijano sodbo obrazložilo kontradiktorno. Istočasno, ko ugotavlja, da se je tožnik, sicer po več kot petih mesecih odsotnosti, zglasil na delo (to lahko pomeni tudi vrnitev), uporabi zakonska določila, ki se izrecno lahko uporabijo v primeru nevrnitve na delo. Sodišče druge stop-

Po čem smo (pre)živeli?

FEBRUAR 1999

Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin II.99/XI.98	Indeks cen življenjskih potrebščin II.99/I.99	Indeks cen življenjskih potrebščin II.99/XII.98
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica			
1. Hrana	59.041,78	44.719,44	44.719,44	73.233,65	54.738,99	54.738,99	103,0	100,5	102,8
2. Pijača	9.017,32	3.355,80	3.355,80	9.071,52	3.379,03	3.379,03	100,6	100,0	100,3
3. Kajenje	6.660,00	3.600,00	3.600,00	6.660,00	3.600,00	3.600,00	100,0	100,0	100,0
4. Oblačila	28.378,91	17.546,70	933,73	34.582,97	21.412,33	1.029,85	100,7	100,1	100,1
5. Obutev	8.345,46	6.418,44	0,00	9.880,02	7.052,05	0,00	100,3	100,1	100,1
6. Stanovanje	25.043,99	17.989,67	14.650,74	30.553,47	21.642,02	17.600,16	102,6	100,4	102,3
7. Ogrevanje, razsvetljava	23.884,81	16.686,34	14.157,62	29.514,06	19.935,96	16.898,14	104,0	100,0	100,2
8. Gospodinjska oprema	14.383,21	7.594,38	0,00	17.263,53	8.889,65	0,00	99,8	99,6	99,7
9. Higijena, zdravstvena nega	18.104,95	15.417,00	9.697,28	20.120,30	16.944,31	11.206,24	101,4	100,5	100,7
10. Izobr., kultura, razvedrilo	42.404,04	15.359,89	7.380,56	48.136,89	17.462,18	7.591,51	102,0	101,6	101,7
11. Prometna sr. in storitve	42.358,48	14.307,09	6.568,80	52.390,17	18.809,11	7.297,02	101,3	100,4	100,8
12. Razni predmeti in storitve	4.648,20	2.727,88	0,00	5.752,31	3.021,96	0,00	102,1	100,4	101,4
13. Drugi izdatki	45.241,17	11.425,62	10.201,48	48.388,95	11.775,37	10.201,48	102,1	100,4	101,4
SKUPAJ (v SIT)	327.512,32	177.148,25	115.265,45	385.547,84	208.662,97	133.542,42			
Stopnja rasti košaric II. 99/XI. 98	1,92	2,04	2,51	1,94	2,06	2,55			
Stopnja rasti košaric II. 99/I. 99	0,47	0,42	0,46	0,47	0,42	0,46			
Stopnja rasti košaric II. 99/II. 98	8,32	8,06	5,06	8,26	7,77	5,11			

Struktura življenjskih stroškov (februar 1999)

	18,03	25,24	38,80	18,99	26,23	40,99
1. Hrana	18,03	25,24	38,80	18,99	26,23	40,99
2. Pijača	2,75	1,89	2,91	2,35	1,62	2,53
3. Kajenje	2,03	2,03	3,12	1,73	1,73	2,70
4. Oblačila	8,66	9,91	0,81	8,97	10,26	0,77
5. Obutev	2,55	3,62	0,00	2,56	3,38	0,00
6. Stanovanje	7,65	10,16	12,71	7,92	10,37	13,18
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,29	9,42	12,28	7,66	9,55	12,65
8. Gospodinjska oprema	4,39	4,29	0,00	4,48	4,26	0,00
9. Higijena, zdravstvena nega	5,53	8,70	8,41	5,22	8,12	8,39
10. Izobr., kultura, razvedrilo	12,95	8,67	6,40	12,49	8,37	5,68
11. Prometna sr. in storitve	12,93	8,08	5,70	13,59	9,01	5,46
12. Razni predmeti in storitve	1,42	1,54	0,00	1,49	1,45	0,00
13. Drugi izdatki	13,81	6,45	8,85	12,55	5,64	7,64
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

KOMENTAR:

Februarska inflacija je bila 0,4-odstotna. Rast cen življenjskih potrebščin v primerjavi z decembrom 1998 je znašala 1,4 %, v primerjavi s februarjem 1998 pa 5,6 %. Februarja so se najbolj podražili: telefonske storitve (za 4,4 %), kulturne storitve (6,3 %), popravila opreme in izdelkov (3,2 %), cene sadja (3,2 %), zelenjave (1,1 %).

Šest košaric življenjskih potrebščin tri- in štiričlanske delavske družine je bilo februarja dražjih za 0,42 do 0,47 %. V enem letu so se podražile za 5,06 do 8,32 %.

Strokovna služba

nje se do vprašanja, kaj pomeni 'zglasiti se', ni natančneje opredelilo, saj je samo ugotavljalo, da tožnik ni navajal, da je izrecno zahteval, da ostane na delu do dokončnosti sklepa, to pa verjetno zaradi svojega smiselno izraženega pravnega stališča, ki ga revizijsko sodišče ne sprejema, da v primeru prenehanja delovnega razmerja po 6. točki prvega odstavka 100. člena ZDR ugovor do dokončne odločitve delodajalca ne zadrži izvršitve in da torej v teh primerih določba 106. člena ZDR ni uporabljiva.

Revizijsko sodišče zato meni, da je bila zavrnitev tožnikovega zahtevka materialnopravno vsaj preuranjena, saj drugostopenjsko sodišče zaradi nepravilne uporabe določb 106. člena ZDR ni ugotavljalo, ali se je tožnik na delo dejansko vrnil in želel delati, pa mu je bilo to preprečeno s strani tožene stranke, ali pa je šlo samo za formalno zglastev pri toženi stranki. To pomeni, da je bilo zaradi zmotne uporabe navedenega predpisa in posledično tudi določbe 6. točke prvega odstavka 100. člena ZDR nepopolno ugotovljeno dejansko stanje."

PРАВNA MNENJA IN NASVETI

Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

Neenakomerna razporeditev delovnega časa

Ali lahko delavec, ki ima 40-urni delovni teden, dela po začasni prerazporeditvi delovnega časa nekaj tednov manj, nekaj tednov pa več kot 40 ur na teden? Ali določilo o prerazporeditvi delovnega časa pomeni, da se delovni čas prerazporeja samo v okviru enega tedna (torej en dan več, drugi dan manj ur, vedno pa točno 40 ur v tednu)?

Štirideseti člen Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) v prvem odstavku določa, da je lahko delovni čas med letom neenakomerno razporejen, če to zahtevajo narava dejavnosti oziroma organizacija dela, boljše izkoriščanje delovnih sredstev, smotrnejša izraba delovnega časa ter dokončanje določenih del oziroma nalog v določenih rokih.

Tretji odstavek istega člena pa

določa, da se pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa po prvih dveh odstavkih 40. člena upošteva določeni polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost delavca v obdobju, ki ne sme biti daljša od enega leta.

Če je v pogodbi o zaposlitvi določen 40-urni delovni teden kot polni delovni čas, to pome-

ni, da mora delavec delati povprečno 40 ur na teden, torej enkrat manj, drugič več - ti presežki in manjki pa se morajo izravnati v obdobju enega leta.

Pri določitvi delovne obveznosti za konkretno obdobje je potrebno upoštevati zakonske določbe o dnevnem in tedenskem počitku, v okviru tega pa se delovni čas lahko neenakomerno razporeja.

Določba, da se delovni čas lahko neenakomerno razporeja, ne pomeni, da se razporeja v tedenskem okviru 40 ur, torej da bi delavec delal npr. 3 dni po 10 ur, dva dni pa po 5, kar bi v tednu skupaj zneslo neenakomerno razporejenih 40 ur. Ta določba pomeni, da lahko delavec nekaj tednov dela npr. 30 ur na teden, potem nekaj tednov 50 ur (pač glede na potrebe delovnega procesa), v celem letu pa mora opraviti povprečno 40 ur na teden (seveda ob upoštevanju določb o dnevnem in tedenskem počitku).

ODMEVI

Znižanje osnovne plače za podlagi splošnega akta delodajalca

V vaši cenjeni reviji št. 6 z dne 11. februarja t. l. je bil v rubriki Pravna mnenja in nasveti na strani 9 objavljen odgovor, ki mu ni v celoti pritrđiti.

Gre za pravno vprašanje (ne)zmožnosti spreminjanja plače, določene v pogodbi o zaposlitvi, če je bil spremljen pravilnik o plačah delodajalca. Iz vprašanja ni razbrati, kako sta se delodajalec in delavec dogovorila glede usklajevanja v pogodbi določene osnovne plače v tolarjih. Pri določitvi plače gre namreč za tipično pogodbeno dogovorjeno pravico oziroma obveznost, ki se v času veljavnosti pogodbe spreminja. Zato se v večini pogodb določa, da se plača usklajuje na podlagi v splošnem aktu določenih pravil (pravilnik o delovnih razmerjih, pravilnik o plačah, kolektivni pogodbi).

Ni znano tudi, na čem temelji trditve, da spreminjanje plače v pravilniku o plačah ni v skladu s SKPGd, sklicujoč se na njen 43. člen. V 3. odstavku tega čle-

na je le določeno, da osnovna plača delavca za poln delovni čas, vnaprej določene delovne rezultate in normalne delovne pogoje, s katerimi je bil delavec seznanjen pred sklenitvijo delovnega razmerja oziroma pred razporeditvijo, ne more biti nižja od izhodiščne plače, določene v tarifni prilogi te pogodbe. Le če bi se v pravilniku in posredno s tem tudi v pogodbi določila tako nižja plača, pravilnik ne bi bil v skladu s SKPGd.

Odgovor na zastavljeno vprašanje bi se tako moral glasiti, da je delodajalčevo ravnanje bilo pravilno, kolikor z znižanjem osnovne plače v svojem pravilniku ni le-te znižal pod raven, določeno v SKPGd in kolektivno pogodbo dejavnosti, če ta določa višjo raven in če sta se stranki s pogodbo o zaposlitvi dogovorili o usklajevanju plače (tudi navzdol, ne le navzgor) skladno s pravilnikom o plačah. Le če takšne določbe pogodba ne vsebuje, je enostransko znižanje plače delodajalca nepravilno. Ali pogodba vsebuje takšno določilo, pa iz vprašanja ni razbrati, zato tudi ni moč kategorično trditi, da je delodajalec ravnal nezakonito.

V pričakovanju, da vaši bralci dobijo popolne in strokovno utemeljene odgovore na postavljena vprašanja, Vas lepo pozdravljam.

Drago Mežnar,
direktor Inštituta za delovna razmerja

Sindikalna lista

Marec 1999	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
- cela dnevnicca (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.693,00
- polovična dnevnicca (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.846,00
- znižana dnevnicca (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.285,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	66.025,00	53.909,00
4. Prenočilne - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 1. 1999)		
- po SKPGD (na delovni dan)	537,00	537,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	53.311,00	45.321,00
- za 20 let	79.967,00	67.981,00
- za 30 let	106.622,00	90.641,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	330.126,00	495.198,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodnejše		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodnejše
3. Solidarnostne pomoči		
- po SKPD - ob smrti delavca	99.038,00	90.641,00
- ob smrti v ožji družini	49.519,00	-
4. Minimalna plača (od 1. 1. 1999)	68.233,00	68.223,00
5. Zajamčena plača	39.082,00	39.082,00
6. Regres za letni dopust		
- najmanj	102.000,00	84.800,00
- delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	-	102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za prehrano je v januarju nižji za 11,00 SIT na dan zaradi nižje rasti cen prehrembnih izdelkov v decembru v primerjavi z junijem 1998. Predlog za usklajevanje regresa za prehrano dvakrat na leto in z rastjo cen prehrembnih izdelkov je naš. Če bi veljala eskalacija kot za izhodiščne plače, bi bil regres za prehrano tudi v drugem polletju lani 517,00 SIT na dan. Za januar pa bi se povišal na 545,00 SIT. Dejansko smo lani imeli regres v višini 548,00 SIT na dan. Z gotovostjo ocenjujemo, da bo po prvem polletju znesek iz januarja v višini 537,00 SIT usklajen na višji ravni.

4. Regres za letni dopust za letos še ni določen, zato je zapisan dosedanji znesek.

Strokovna služba ZSSS

Nagrade so odsev kakovosti gospodarstva

Svečana podelitev nagrad GZS. Na sliki dobitniki iz srednjih in velikih podjetij: od leve proti desni Anton Turnšek, direktor Pivovarne Laško d. d., Branko Selak, direktor Mar-morja Hotavlje, Andrej Mesarič, generalni direktor Henkel Slovenija, Kristina Kobal, predsednica uprave Gorenjskega tiska in Viljem Glas, direktor Lisce.

Podeljene letošnje nagrade Gospodarske zbornice za gospodarske dosežke trajnejše vrednosti

V minulem tednu je Gospodarska zbornica Slovenije podelila letošnje "Nagrade GZS za gospodarske dosežke trajnejšega pomena" desetim slovenskim gospodarstvenikom v dveh kategorijah glede na velikost podjetij, ki jih vodijo: petim menedžerjem iz srednjih in velikih podjetij in petim lastnikom in menedžerjem malih podjetij. Predsednik komisije za podelitev nagrad Edvard Svetlik je ob tem dogodku dejal, da je veliko število kvalitetnih predlogov odsev kakovosti slovenskega gospodarstva. Komisija je morala oceniti 21 predlogov za podelitev nagrad menedžerjem srednjih in velikih podjetij in izbrati izmed trinajstih predlogov za mala podjetja. Ocenjevala je s pomočjo kar tridesetih meril, med katerimi je seveda glavno težo nosila poslovna uspešnost, med njimi pa so bila tudi skrb za okolje, zadovoljstvo zaposlenih, zadovoljstvo kupcev itd. Skupna značilnost podjetij nagrajenih menedžerjev je, da so vsa nosilci certifikatov standard ISO 9000, vsa so veliki ali dokaj veliki izvozniki, vsa imajo jasno raz-

vojno strategijo in vsa imajo dobro kadrovske sestavo.

Nagrade GZS gospodarstvenikom so pri nas z 31-letno tradicijo najstarejša oblika priznanj za dobro gospodarjenje. Morda so še vedno tudi najprestižnejše in po besedah predsednika GZS Jožka Čuka najbolj nevtralnno, najbolj objektivno priznanje, kljub številnim novim nagradam podjetnikom in gospodarstvenikom, ki so se pojavile v zadnjih letih, vključno z republiškim priznanjem za poslovno odličnost.

Letos so nagrade dobili poleg že omenjenih menedžerjev srednjih in velikih podjetij še Jadranka in Drago Lemut, direktorica in lastnik podjetja LE-Tehnika d. o. o. iz Kranja, Igor Pečovnik, direktor podjetja Pečovnik d. o. o. iz Velenja, Stanko Šinko, direktor podjetja Form Tehnik d. o. o. iz Jesenic na Dolenjskem, Vladimir Wravor, direktor podjetja Wravor d. o. o. iz Stranic, ter Milena in Cvetko Zadavec, direktorja podjetja Hobby program d. o. o. in Sera d. o. o. iz Hoč.

B. R.

Država zapleta prodajo Tama

Minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja in direktor Slovenske razvojne družbe Bogdan Topič sta se s predstavniki MTI Evropa iz Maribora dogovorila, naj bi podjetje MTI Evropa sklenilo tri pogodbe o nakupu Tama in družb, nastalih iz njega (podjetje MPP). S prvo pogodbo, ki naj bi jo podpisalo s stečajnimi organi, bo podjetje MTI Evropa postalo lastnik celotnega premoženja nekdanjega Tama. Za to bo moralo podjetje po sklepu sodišča plačati 10,5 milijarde tolarjev do konca julija.

Z drugo pogodbo naj bi podjetje MTI Evropa pridobilo lastništvo nad družbami MPP, ki so v lasti Slovenske razvojne družbe. Na podlagi cenitve vrednosti teh podjetij sedaj potekajo pogajanja o ceni, po kateri naj bi podjetje MTI Evropa omenjena podjetja kupilo.

S tretjo pogodbo pa naj bi podjetje MTI Evropa uredilo svoje odnose s slovensko državo oziroma vlado, ki je pod določenimi pogoji (ohranitev delovnih mest, nadaljevanje proizvodnje itd.) podjetju pripravljena pomagati pri oživljanju proizvodnje v Tamu in pri reševanju številnih problemov, ki se bodo v zvezi s tem pojavili.

Pogajanja med strokovnjaki ministrstva, Slovensko razvojno družbo in podjetja MTI Evropa so po besedah direktorja tega podjetja Martina Budne naporna, vendar o vsebini ni dal nobene informacije, saj so se s partnerji dogovorili,

da v javnosti ne bodo nastopali z ločenimi informacijami. Vsekakor pa je podjetje MTI Evropa zainteresirano, da bi pred nakupom Tama in plačilom 10-odstotne are uredilo odnose z vsemi zainteresiranimi tako, da bi lahko proizvodnjo v Tamu čim hitreje ponovno oživili.

Prvega marca, ko bi moralo podjetje MTI Evropa po sklepu stečajnega senata plačati aro in pred notarjem podpisati kupoprodajno pogodbo za nakup premoženja Tama, pa se to ni zgodilo.

V izjavi za javnost je direktor MTI Evropa Martin Budna pojasnil, da pogajanja s stečajnim upraviteljem Tama, s Slovensko razvojno družbo in z ministrstvom za gospodarske odnose in razvoj potekajo normalno – vsi partnerji so po besedah Martina Budne "kooperativni in tvorni". Vendar pa MTI Evropa lahko podpiše samo vse tri pogodbe hkrati, saj sicer ob podpisu pogodb ne bodo poznali vseh pogojev za svoje bodoče gospodarjenje. V MTI Evropa zato vztrajajo, da se pogodba o nakupu Tama podpiše šele po končanih pogajanjih s Slovensko razvojno družbo in ministrstvom za gospodarske dejavnosti. Ravno pogajanja z omenjenim ministrstvom pa so očitno sporna, saj želi ministrstvo kupcu omejiti razpolaganje s Tamovim premoženjem. To pa je po mnenju Martina Budne pravno sporno.

Slovenska razvojna družba je podjetju MTI Evropa že poslala cenitve svojih petih družb MPP, ki imajo v najemu proizvodne prostore in tehnološko opremo Tama v stečaju, vendar pa podjetje MTI Evropa še nima vpogleda v poslovne knjige teh družb.

V MTI Evropa so se odločili, da bodo Slovenski razvojni družbi poslali vlogo za odkup treh družb MPP, ki so jih pripravljene plačati takoj po podpisu pogodbe. Za te družbe že imajo naročila za izdelavo 550 avtobusov. Pravniki MTI Evropa se bodo še naprej usklajevali in dogovarjali s predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti v upanju, da bodo odpravili vse neusklajenosti. Martin Budna zagotavlja, da imajo interes, da z ministrstvom za gospodarske dejavnosti podpiše pogodbo, zato je vplačalo tudi dodatni depozit v višini 75 milijonov tolarjev za odkup Tama in 20 milijonov tolarjev za naročene prototipe avtobusov.

V MTI Evropa pričakujejo, da bodo v nekaj tednih sklenili sporazum z ministrstvom za gospodarske dejavnosti in Slovensko razvojno družbo ter da bodo podpisali pogodbo za nakup celotnega premoženja Tama.

Sedaj je samo še vprašanje, kaj bo na vse to rekel stečajni senat. Pravnoformalno namreč podjetje MTI Evropa ni več kupec Tama, ker ni izpolnilo pogojev, ki jih je postavilo sodišče. Stečajni upravitelj je zato že predlagal prodajo Tama po delih.

T. K.

Kako uveljaviti delavske interese

Pri ZSSS je izšla knjižica o učinkovitem zastopanju interesov zaposlenih pri delodajalcih – Priročnik za svete delavcev in sindikate

Pred kratkim je v založbi ZSSS izšla knjižica "Pravice delojemalcev - svet delavcev - sindikat", ki jo je napisal nemški strokovnjak za področje soupravljanja in dober poznavalec slovenskih razmer na tem področju dr. Heribert Kohl. V njej je strnil svoje znanje in prakso, upošteva tudi izkušnje, ki si jih je pridobil med vodenjem izobraževalnih seminarjev za delavske predstavnike v slovenskih podjetjih. Knjižica se zato odlično vklaplja v vsebine izobraževalnih programov, ki jih v Zvezi svobodnih sindikatov opravljamo na področju soupravljanja in usposabljanja za sindikalno delo. Tako je v predgovoru zapisal Milan Utroša, izvršni sekretar ZSSS za soupravljanje, in dodal, da je knjižica delo, ki je lahko v neposredno pomoč delavskim predstavnikom v podjetjih.

Knjižica je razdeljena na šest poglavij. V prvem piše o načrtovanju podjetij in sodelovanju zaposlenih. Pri tem (na primeru iz Nemčije) zaključki, da je bistveno načelo gospodarske ureditve in odnosov med delodajalci in delojemalci soodločanje, ki je definirano kot zgodnje vključevanje zaposlenih in njihovih predstavnikov v proces sprejemanja odločitev v podjetju, še preden so odločitve tudi sprejete. Cilj je, da bi po

možnosti preprečili slabe posledice za tiste, ki jih bodo zajeli ukrepi (racionalizacije, modernizacije itd., op. p.) in da bi optimizirali delo, delovne rezultate in delovne pogoje. Takšna kultura podjetja je velika dobrina, ki jo je treba negovati in varovati, da je ne bi samovoljno uničile tradicionalne metode, ki se zgledujejo po kapitalu.

V drugem poglavju Kohl piše o organizaciji dela sveta delavcev, pri čemer opredeli glavne interese delojemalcev (varnost delovnega mesta, urejen osebni dohodek, sprejemljivi delovni pogoji) in naloge sveta delavcev (nadzor nad izvajanjem zakonov in predpisov, kolektivnih pogodb, ki zadevajo zaposlene, varstvo individualnih pravic iz dela, varstvo skupin zaposlenih, ki jih je treba še posebej zaščititi, ter dajanje pobud in predlogov delodajalcu). Doda pa nekaj primerov, kako naj svet delavcev ravna oziroma kako ni pametno, da deluje.

Mislimo, da bo za sleherni svet delavcev pri nas zelo koristno podglavje o pridobivanju in obdelavi podatkov. Kohl v njem trdi, da je za svet delavcev zelo koristno, tako rekoč nujno, da se ne zadovolji le z običajnimi poročili o podjetju, ki jih posreduje uprava, pač pa mora razviti lasten sistem poročanja in obveščanja na osnovi določenih kazalnikov, po-

membnih za svet delavcev. Pri tem tudi nazorno prikaže, kako svet delavcev pridobi želene podatke in kako jih je treba analizirati, da bi postali argument v rokah sveta delavcev za pogajanja z upravo.

Kohl na primer tudi svetuje, naj sveti delavcev ne reagirajo samo takrat, ko "so vprašani", kajti v tem primeru bo "svet delavcev samo nadležen socialni figov list ali nujno zlo za upravo". Svet delavcev naj oblikuje lastne predloge in se o njih pogaja z delodajalcem. Samo tako se lahko razvije pozitivno sodelovanje z delodajalcem, od katerega bodo imeli korist vsi.

V tretjem poglavju avtor piše o delu z bazo za doseganje skupnih ciljev, pri čemer uvodoma omenja, da je svet delavcev samo toliko močan, kolikor ga podpirajo zaposleni. Pogoj za to pa je, da je kolektiv obveščen. Sledijo nasveti, kako organizirati zbor delavcev in kaj na njih zaposlenim povedati. Zbori delavcev naj se ne preoblikujejo v prireditve delodajalca, ampak si mora svet delavcev izboriti pravico sklicati in voditi zbor delavcev ter določiti dnevni red.

V knjižici je precej prostora namenjenega sodelovanju sveta delavcev s sindikati, ki mu Kohl pripisuje velik pomen. Z dobrim sodelova-

njem med obema zastopstvom za poslenih v podjetju se njuna učinkovitost lahko močno poveča. Kohl zato priporoča toliko medsebojnega usklajevanja in sodelovanja, kolikor je največ mogoče, ter toliko delitev nalog in raznolikosti metod, kot je smiselno. To velja posebej, če je v podjetju več sindikatov, ki imajo svoje predstavnike v svetu delavcev. Konkurenca je koristna v gospodarstvu, ne pa pri zastopanju interesov delavcev!

V petem poglavju je obdelano sodelovanje in obvladovanje konfliktov z delodajalci. Še posebej je obravnavana taktika vodenja pogovorov in pogajanj z delodajalci ter delovne arbitraže pri sporih v podjetju.

V zaključnem poglavju pa so navedeni metodični in praktični pripomočki, s pomočjo katerih svet delavcev lažje doseže svoje cilje, se pravi prepriča upravo podjetja o smiselnosti in pomembnosti svojih predlogov. Gre za osnovna pravila učinkovitega vodenja pogovorov, pripravo in vodenje pogajanj ter boja proti taktiki delodajalca. Osnovna pomanjkljivost delojemalcev je, pravi Kohl iz svojih bogatih izkušenj, da ne obvladajo dovolj tehnike pogajanja in ne znajo prepričljivo navajati svojih argumentov. Zato bi bil pouk retorike in vodenja pogajanj za delavske predstavnike prav tako potreben kot seminarji iz strokovnih znanj.

Knjižico toplo priporočamo ne le predsednikom in članov svetov delavcev, pač pa tudi sindikalnim zastopnikom v podjetjih.

B. R.

Novo v založbi Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Dr. Heribert Kohl

PRAVICE DELOJEMALCEV – SVET DELAVCEV – SINDIKAT

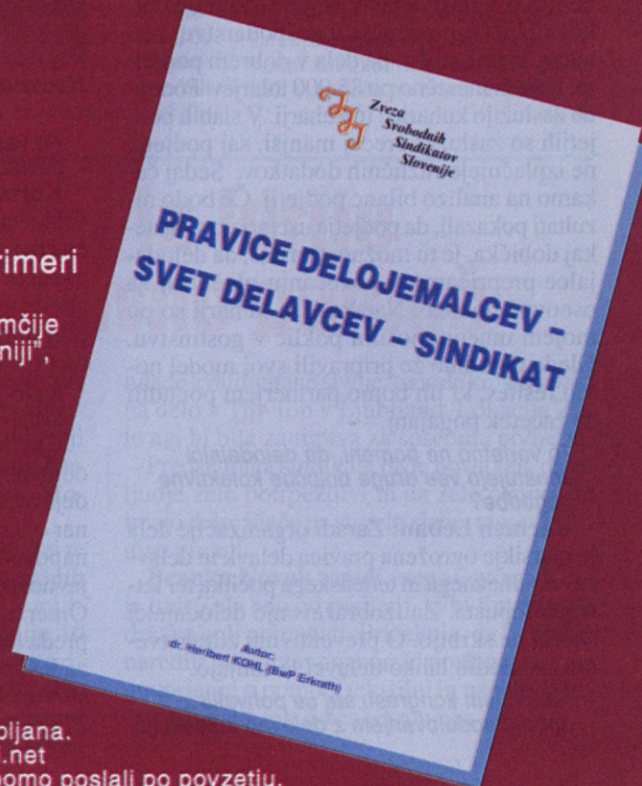
- analiza nemških in slovenskih izkušenj
- učinkovito zastopstvo interesov: pozitivni in negativni primeri

Knjiga, ki je izšla v sodelovanju s fundacijo Friedrich-Ebert-Stiftung iz Nemčije s podnaslovom "Delovne smernice za sindikate in svete delavcev v Sloveniji", je namenjena sindikalnim zaupnikom in članom svetov delavcev kot neposredni pripomoček za njihovo delo v podjetjih.

- Vsebina:
- položaj v tržnem gospodarstvu
 - organizacija dela sveta delavcev
 - delo z bazo - doseganje skupnih ciljev
 - sodelovanje s sindikati
 - sodelovanje in konflikt z delodajalcem
 - metodični in praktični pripomočki

Cena knjige je 1600 sit in poštni stroški. V ceni je že vključen prometni davek.

Pisna naročila lahko pošijete na naslov:
Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Milan Utroša, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana.
Faks: 061/13-34-279, elektronska pošta: jozica.anzel@siol.net
Dodatne informacije na tel. št.: 061/316-359. Knjige vam bomo poslali po povzetju.

Pogovor s sekretarko Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije (SGiT) Karmen Leban

Katerim organizacijskim nalogam ste se posvetili po izvolitvi?

Karmen Leban: Na prvo mesto postavljam povečanje števila članstva našega sindikata. Prepričana sem, da mora gostinske in turistične delavce povezovati le en močan sindikat. Naša naloga je zato biti v vseh podjetjih naše dejavnosti. V SGiT je sedaj le 10.000 članov, vseh gostincev in turističnih delavcev pa je kar 18.000. Nekateri gostinci so povezani v Obalno sindikalno organizacijo, pojavljajo pa se tudi poskusi ustanavljanja podjetniških sindikatov.

In kje se to dogaja?

Karmen Leban: Takšen primer se je zgodil v Termah Čatež, kjer so se lani naši člani najprej prevezali v KNSS-Neodvisnost, novembra pa konstituirali kot samostojni sindikat podjetja. Mislim, da za vsem tem tiči vodstvo podjetja in da večine članstva o tem niso nič vprašali. Ta primer omenjam zaradi tega, ker lahko postane vzorec za slabšanje moči sindikata. Direktor si na ta način namreč ne podredi le sindikat, ampak tudi svet delavcev.

Če se vrnem k vašemu prvemu vprašanju, pa lahko povem, da želimo letos v SGiT pridobiti vsaj tisoč novih članov. Naše rezerve so zlasti v manjših in srednjih podjetjih, kjer sindikat sploh ni organiziran. Naš cilj je tudi povezava v močan sindikat storitvenih dejavnosti, kjer pa moramo ohraniti lastno identiteto.

Kako boste ta cilj dosegli?

Karmen Leban: Tako, da bomo šli v podjetja in ljudem predstavili sindikat. Z zaposlenimi hočemo vzpostaviti neposreden stik. Povedali jim bomo, da začnemo boj za še boljšo tarifno prilogo. Ugotavljamo namreč, da so plače v gostinstvu in turizmu, še posebej za osnovne profile, zelo nizke. Povprečne plače v naši dejavnosti so sedem odstotkov nižje od povprečja v gospodarstvu. Natakari, ki ima srečo, da dela v dobrem podjetju, zasluži mesečno po 85.000 tolarjev. Podobno zaslužijo kuharice in kuharji. V slabih podjetjih so zaslužki precej manjši, saj podjetja ne izplačujejo različnih dodatkov. Sedaj čakamo na analizo bilanc podjetij. Če bodo rezultati pokazali, da podjetja ustvarjajo vsaj nekaj dobička, je tu možnost za nas, da delodajalce prepričamo o povečanju plač vsaj za osnovne poklice. Natakariji in kuharji so po mojem mnenju nosilni poklic v gostinstvu. Glede tega smo že pripravili svoj model novih rešitev, ki jih bomo partnerjem ponudili za začetek pogajanj.

To verjetno ne pomeni, da delodajalci spoštujejo vse druge določbe kolektivne pogodbe?

Karmen Leban: Zaradi organizacije dela je marsikje ogrožena pravica delavk in delavcev do dnevnega in tedenskega počitka ter letnega dopusta. Za izobraževanje delodajalci skoraj ne skrbijo. O preventivnih zdravstvenih pregledih lahko delavci le sanjajo.

Na svojem kongresu ste se pohvalili z dobrim sodelovanjem z delovno inšpekcijo.

Karmen Leban je sekretarske posle prevzela po skupščini sindikata konec novembra, ko se je upokojil prejšnji sekretar Ivan Jurše. V sindikatu ni novinka, saj je že vrsto let delala v območnem odboru tega sindikata za Ljubljano z okolico. Ker je delo SGiT začrtano, se je Lebanova najprej posvetila stalnicam: povečanju števila članstva, povezovanju sindikata z drugimi sindikati na področju storitvenih dejavnosti, izboljšanju tarifne priloge in pokojninski reformi.

Vsaj tisoč novih članov

Karmen Leban

Po vaših navedbah se je položaj zdaj poslabšal, drži?

Karmen Leban: Do zastoja je po začetni veliki vlni prišlo zlasti pri preprečevanju dela na črno, ki ogroža redno zaposlene. Ne vemo, zakaj je do tega prišlo. Bojim se, da iz velike akcije ne bo nič. Sicer pa z inšpekcijo še naprej normalno sodelujemo in jo opozarjamo na probleme.

Kako pa v SGiT skrbite za izobraževanje svojih zaupnikov?

Karmen Leban: Ta naša naloga je zaradi delovnega časa in številnih posebnosti v naši dejavnosti dokaj otežena. Načrtujemo seminar o davku na dodano vrednost, ki naj bi po napovedih prizadel položaj podjetij naše dejavnosti. Z državnim sekretarjem Branetom Omerzujem se že dlje časa dogovarjamo za predavanje o zmanjševanju dela na črno. Pri-zadevamo si tudi, da bi se več naših aktivistov udeleževalo izobraževalnih seminarjev pri ZSSS.

Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je krivičen tudi do natakarič in drugih gostinskih delavcev. Boste glede tega aktivni le v ZSSS ali boste tudi sami kaj ukrenili?

Karmen Leban: Predlog zakona je neprijazen zlasti do zaposlenih žensk, teh pa je pri nas kar 68 odstotkov. Minister Rop se ukvarja s tekstilkami, na gostinke pa kar pozablja. Številne naše članice, še posebej natakaričice, hostese in kuharice, so prisiljene dnevno delati po 12 ur. Iz izkušenj vemo, da stare več kot 42 let tega dela več ne morejo dobiti. Zaradi tega za te poklice predlagamo izjeme, saj vemo, da beneficirana delovna doba ne more biti sprejeta. Ministru Ropu bomo zato predlagali, naj najde rešitev za dekleta, ki začnejo praviloma delati pri 18 letih ali še mlajše. Ko nastopajo delo, so prisiljene podpisati izjavo, da soglašajo z odpovedjo dela. Mislimo, da bi mo-

rale po 35 letih dela imeti pravico do redne upokojitve. Delovna doba pri natakarijih in kuharjih mora biti osnovni pogoj za upokojitev. Če pa to za predlagatelje zakona ni sprejemljivo, pa naj za te poklice naredijo podobno izjemo kot za tekstilce in tekstilke. Da bi natakaričice delale do 63. leta in dosegle kar 45 let delovne dobe, je za nas povsem nesprejemljivo.

Ste se o tem kaj dogovarjali z delodajalci?

Karmen Leban: Ugotovili smo, da smo na istih valovnih dolžinah, vendar nas predlagatelji zakona vseeno še niso hoteli poslušati.

S povečanjem starostne dobe za upokojitev se strinjamo, vendar morajo biti prej urejene vse druge stvari. Mislimo zlasti na razmere pri delu, ki so zdaj izredno kritične.

Ste v teh dveh mesecih po kongresu zastavili še kakšno nalogo?

Karmen Leban: Pogovarjali smo se tudi o tem, da moramo biti v medijih, še posebej v Novi Delavski enotnosti, bolj prisotni. Ob tem, ko bomo za obveščnost tudi sami naredili več, bomo novinarje vabili tudi na naše pomembnejše seje, sklicevali bomo tudi tiskovne konference. Načrtujemo pripravo zloženke, šli bomo na internet. Čakamo na odločbo o reprezentativnosti, na njeni podlagi bomo zgradili novo identiteto SGiT.

Skoraj sva pozabila na probleme, ki jih rešujete tudi te dni, mislimo na posledice uveljavljanja zakona o denacionalizaciji. Lahko kaj poveste še o tem?

Karmen Leban: Denacionalizacija je vzrok večine problemov, ki zdaj pestijo gostinska podjetja. Zaradi tega procesa ne more normalno delati kar 400 zaposlenih v gostinstvu. Denacionalizacija še vedno uničuje gostinstvo na Bledu. Če bo gostinstvo v tem kraju uničeno, se dolgo ne bo moglo pobrati. Probleme imajo tudi v Rogaški Slatini in še kje. Mislim, da bi to vprašanje lahko rešili veliko hitreje. Dokaz je Hotel Slon iz Ljubljane, kjer je bilo vse rešeno v dveh mesecih, ne da bi kdo moral na cesto.

Franček Kavčič

Pogovor s sekretarjem v območni organizaciji ZSSS v Celju
Francem Klepejem

Strah pred posledicami reform

“V sindikat delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti na našem območju je vključenih okoli 1200 članov, zlasti v osnovnih šolah in vrtcih,” pravi Klepej. “Delavci v vzgoji in izobraževanju so ta čas najbolj nezadovoljni zaradi prenikskih plač. Medtem ko je država pristala na dvig zdravniških plač, pa na povišanje plač v vzgoji in izobraževanju ne pristaja, čeprav delavci na tem področju prav tako opravljajo izjemno zahtevno in odgovorno delo. Zato bo naš sindikat v pogajanjih za zvišanje plač v vzgoji in izobraževanju ter na področju raziskovalne dejavnosti moral biti še bolj odločen.”

“Nekateri delavci na področju otroškega varstva so zaskrbljeni tudi zaradi organiziranja otroškega varstva v novih občinah. V večini novih občin vrtci niso samostojni javni zavodi, temveč delujejo kot organizacijske enote osnovnih šol. Zaradi novega načina organiziranja ni izgubil dela noben delavec, kljub temu pa se bojuje, da otroško varstvo v okviru osnovnih šol ne bo imelo ustreznega statusa. Prepričan sem oziroma upam, da bo vse v redu in da bodo imeli delavci na področju otroškega varstva ustrezen status. Res pa je, da se na celotnem področju vzgoje in izobraževanja čedalje bolj odpira vprašanje presežnih delavcev, saj je vpis v mnogih vrtcih in osnovnih šolah iz leta v leto manjši,” opozarja Klepej. “Zavodi rešujejo ta problem z zaposlovanjem delavcev za določen čas.”

Probleme je najlažje rešiti s pogajanjem

V območni organizaciji sindikata delavcev gostinstva in turizma deluje okoli 700 članov. Največ jih dela v

O tem, kako se Svobodni sindikati na Celjskem borijo za pravice delavcev, smo se pogovarjali s sekretarjem v tamkajšnji območni organizaciji ZSSS Francem Klepejem. Ta opravlja sekretarske naloge kar petih območnih odborov sindikatov dejavnosti: sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti, sindikata delavcev gostinstva in turizma, sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva, sindikata Glosa (sindikata kulture) in sindikata državnih in družbenih organov. Delavci v celjski regiji so zaskrbljeni zlasti zaradi napovedanih družbenih reform, saj si vlada in delodajalci ob vsaki reformi prizadevajo zmanjšati delavske pravice. Pri tem bo sindikat deloval tako, da bo preprečil poslabšanje položaja.

Zdravilišču Rogaška, v Atomskih toplicah in v zdravilišču v Dobrni. Večja podjetja v glavnem spoštujejo kolektivno pogodbo, več problemov pa imajo delavci pri malih, zasebnih delodajalcih,” pravi Klepej. “Marsikateri zasebni delodajalec izkorišča delavce, ki se iz strahu, da bi jih delodajalec odpustil, velikokrat ne upajo včlaniti niti v sindikat. Če postanejo člani sindikata, pa se gostinski delavci pri malih zasebnikih običajno vključijo v Sindikat obrtnih delavcev in se nato z njegovo pomočjo borijo za svoje pravice. Delavci v gostinstvu in turizmu imajo največ problemov s prerazporejanjem delovnega časa, ki je v tej dejavnosti nujno zlo. V mnogih podjetjih imajo delavci probleme, ker ne morejo izkoristiti presežnih ur, marsikje pa imajo težave tudi z izrabo dopusta. Probleme rešujemo s pogovori in s pogajanjem z delodajalci,” pojasnjuje Klepej.

V Zdravilišču Rogaška je pred nedavnim SKB banka prodala Donat zasebniku. Po dosedanjih zagotovilih to delavcem naj ne bi prineslo novih problemov, vendar pa se postavlja

Franc Klepej: Svobodni sindikati ne bomo dopustili, da bi se ob družbenih reformah pravice delavcev zmanjšale.

vprašanje, kakšen je koncept nadaljnega razvoja zdravilišča kot celote. Upamo, da bo Slovenska razvojna družba, ki je lastnik Zdravilišča Rogaška, delavcem vsaj omogočila, da bodo sodelovali pri privatizaciji podjetja,” pravi Klepej. Sicer pa so bili delavci Donata že prikrajšani, saj jim

Dadas, ki je bil nekaj časa lastnik hotela, še vedno dolguje del prejemkov, ki jim pripadajo po zakonih in kolektivni pogodbi. Ob pomoči sindikata so delavci Dadas tožili. Sedaj, ko so tožbo dobili, pa od Dadasa ne morejo izterjati poplačil.

Kaj bo prinesel novi način financiranja kulturnih zavodov?

“Na Celjskem je zelo aktiven tudi sindikat Glosa (sindikat kulture), v katerega je na našem območju vključenih okoli 100 članov. Največ članov dela v Slovenskem narodnem gledališču v Celju in v Osrednji knjižnici Celje,” pravi Franc Klepej. “Na področju kulture se vedno pojavljajo problemi, ki pa jih delavci ob pomoči sindikata Glosa uspešno in učinkovito rešujejo. Delavci v kulturi se najbolj bojujejo tega, kaj jim bo prinesel novi način financiranja kulturnih zavodov, saj je skrb za njihovo financiranje prešla z države na občine.”

Na vprašanje, kako gre delavcem v komunah, pa Klepej odgovarja:

“Na Celjskem nimamo večjih problemov, izjema je le Komunala Laško, ki je v preteklosti poslovala z izgubo, zato so morali v podjetju pripraviti sanacijski program. Ob njegovem sprejetju so morali v podjetju znižati tudi plače. Kakor kaže, pa sanacijski program uspešno uresničujejo.”

Boj za pravice delavcev

“Naši člani in delavci na Celjskem pa zadnje čase niso zaskrbljeni samo zaradi problemov v svojih podjetjih oziroma panogah, temveč še zlasti zaradi napovedanih reform pokojninskega sistema, delovnopravne zakonodaje, sistema zdravstvenega zavarovanja in podobno,” pravi Franc Klepej. “Ob vsaki reformi poskušajo delodajalci in vlada delavcem zmanjšati njihove pravice. Seveda pa svobodni sindikati tega tako kot doslej tudi v bodoče ne bomo dopustili.”

T. K.

Kolektivna pogodba za špedicijsko, skladiščno, pomorsko agencijsko dejavnost registrirana

Kolektivno pogodbo za špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost, podpisana je bila 22. 1. 1999, je ministrstvo za delo vpisalo v register kolektivnih pogodb 17. 2. 1999, pod zaporedno številko 54/4. Pogodbo bomo skupaj s sklepom o registraciji objavili v Uradnem listu.

Ta kolektivna pogodba se skupaj s tarifno priloženo uporablja od 1. 1. 1999.

V kolektivni pogodbi, ki bo veljala do konca leta 2001, smo v primerjavi z doslej veljavno kolektivno pogodbo opravili uskladitev z zakonodajo in splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti. Plače in večina pravic delavcev pa je na dosednji ravni.

B. M.

Labodova Zala iz Idrije potrebuje državno pomoč

Kot nam je povedala Branka Novak, sekretarka sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, so imeli prejšnji teden pogovor z direktorico Zale Tatjano Rupnik in predsednico sindikata Zale Nado Mohorič.

Direktorica je pojasnila poslovni položaj te družbe z omejeno odgovornostjo. Po njenih besedah vsak mesec fakturirajo po 12 milijonov tolarjev, zgolj za plače pa porabijo 10 milijonov. Zaradi tega so v lanskem letu pridelali za skoraj deset milijonov tolarjev izgube.

Vodstvo Laboda, ki je analiziralo razmere v Idriji, meni, da se bodo delavke, večinoma

mlade kvalificirane šivilje, morale kmalu voziti na delo v Tip-Top v Ljubljano. Lokacija Zala naj bi bila zanimiva za sosednja podjetja.

Predsednica sindikata pa je povedala, da so ljudje zelo potrpežljivi in da zelo cenijo, da imajo delo. Plače pa so zelo slabe, regresa lani niso prejeli.

Branka Novak zaradi vsega tega misli, da je tudi Zala eno od podjetij, ki bi jim morala država bolj pomagati. Pričakuje, da bodo kaj naredili tudi državnozborni poslanci, saj pri govorjenju o pomoči tekstilni in usnjarski industriji med seboj kar tekmujejo.

F. K.

Humoreska

"Draga Špela, meni pa bi danes že lahko dala malo večjo klobaso, saj nisva v koaliciji," je pred dnevi pri malici v naši tovarni skladiščnik Rudi dejal kuharici Špeli.

"Rudi, Rudi!" je odkimal z glavo rezkar Vili in se zarežal. "Zadnje čase, odkar se je naš direktor začel ukvarjati s politiko, imaš v skladišču, kamor le redno zaide kakšen kupec, toliko časa za branje časopisov, pa kljub temu še vedno ne veš, kaj pomeni besedica koalicija. Če bi ti hotel od Špele dobiti večjo klobaso, bi moral biti z njo v koaliciji. Zdaj razumeš?"

"Kaj pomeni koalicija v razvitem svetu in normalnih državah, jaz že razumem," je rekel Rudi. "Vendar pa tudi vem, da naša država ni normalna, temveč je pri nas vse postavljeno na glavo. V našem parlamentu se med seboj najbolj prepirajo tisti, ki naj bi skupaj vladali. Zato jaz s Špelo nisem v koaliciji, saj sva prijatelja!"

"Rudi, odkar toliko bereš časopise, si postal že tako pameten, da ti je začelo škodovati," se je vmešal v pogovor mizar Tone. "Ne vem, ali si povedal tako pametno ali tako neumno, da te sploh ne razumem."

Iz dnevnika delavca Jožeta

Koalicijska logika

"Ti raje vprašaj koalicijske partnerje v naši vladi, ali so pametni ali ne!" se je odrezal Rudi. "Poglejte, vladajo nam tri stranke, ki so v vladi: LDS, SLS in Desus. Dejansko pa so predstavniki teh strank med seboj vsi skregani, prijatelje pa imajo v opozicijskih vrstah. Podobnik najraje skupaj paktira s Peterletom in Janšo. Drnovšek vabi v vlado Pahorjevo Združeno listo, upokojenci pa tako in tako že dolgo obožujejo prvaka SNS Jelinčiča, saj si on še edini upa reči kaj pohvalnega na račun starih časov. Če vso stvar podrobno analiziramo, spoznamo, da so pri nas med seboj največji sovražniki koalicijski partnerji, največji prijatelji vladnih strank pa so opozicijske stranke. Podobnikovi fantje so celo tako sprti z Drnovškovi, da so glasovali za odstavitev ministra Gabra in ministra Bandlja, čeprav sedijo oziroma so sedeli z njima v isti vladi."

"Presneti Rudi, ti pa imaš zares namazan jezik!" je vzkliknil Vili. "Sedaj še jaz razumem, zakaj je pri nas besedica koalicija spremenila svoj prvotni pomen. V normalnih državah se stranke povezujejo v koalicije zato, da bi bile močnejše od skupnih nasprotnikov. Pri nas pa sklepajo koalicije med seboj največji sovražniki!"

"Če je tako, potem sta tudi naš direktor in komercialni v koaliciji," je vskočila v pogovor Špela, ki je najboljše informirana v podjetju, saj v menzi veliko izve.

"Zakaj?" smo vprašali vsi v en glas.

"Zato, ker sta eden do drugega strašanko ljubezniva, za hrbtom pa si mečeta polena pod noge, kjer je to le mogoče," je pojasnila Špela. "Kadar prideta skupaj v menzo, se obnašata kot stara prijatelja. Če pa prideta vsak zase, tako udrihata eden čez drugega, da bolj ne bi mogla."

"Zakaj pa sta se sprla, saj sta doslej skupaj goljufala?" je presenečeno vprašal Vili.

"Kaj zares nič ne razumete!" je vzkliknila praktikantka Suzana. "Saj se sploh nista sprla, ampak samo kradeta skupaj. Če eden ukrade preveč, za drugega manj ostane. Zato sta pri kraji prijatelja, za hrbtom pa se ovirata, da ne bi kdo drugega preveč prehitel. Meni je že jasna logika, na osnovi katere pri nas nastajajo koalicije!"

Pa naj še kdo reče, da mladi niso pametni!

Nasmejmo se šalam našega zvestega bralca Janeza Žalika iz Turnišča

Primerjava

"Draga, dokler nisem začel plesati s teboj, je bilo moje življenje podobno življenju v puščavi."

"Saj čutim!"

"Kako?"

"Objemaš me, kot da bi bila kamelela!"

Dokaz

"Mihova žena je dokazala, da je Miha zares rojen v znaku Ovna!"

"Kako?"

"Nabila mu je roge!"

Sreča v nesreči

"Ne sekiraj se, če si izgubil pri kartah. Kdor nima sreče pri kartah, jo ima v ljubezni!"

"Kaj pa govoriš? Saj sem star že 35 let, pa še nisem poročen..."

"No vidiš, saj ti pravim, da imaš srečo!"

Iskrenost brez potrebe

"Ali naj ženi povem, kaj mislim in kaj delam?"

"Nima smisla. Tvoje misli bo začela čez čas brati, kaj delaš, pa ji bo-

do povedale prijateljice. Zato nič ne prehitujaj..."

Prva faza

"Daj mi cigareto!"

"Kaj nisi nehal kaditi?"

"Sem! Vendar sem sedaj šele v prvi fazi odvajanja."

"Kakšna pa je ta faza?"

"Cigarete sem nehal kupovati!"

Nemogoče je mogoče

"Resna zadeva! Ali veste, da ste zastrupljeni z alkoholom?"

"Nemogoče, gospod doktor, če pa smo ga ves večer pili na zdravje..."

Zagovor brez potrebe

"Obtoženi, zakaj ste se odločili, da se boste pred sodiščem branili z molkom?"

"Gospod sodnik, saj nima smisla. Tisto, kar sem hotel povedati, je že povedal moj odvetnik, tisto kar sem želel zamolčati, pa je povedal tožilec."

Dobrodošla pomoč

"Poglejte tega pijančka, kako majavo hodi po pločniku!"

"Gospod, najlepša hvala za pomoč. Doslej nisem vedel, da sem na pravem pločniku, saj vidim dva!"

Šala tedna

Sodobna gradnja

"Gospod direktor, ste že začeli graditi hišo?"

"Še ne! Opeko, pesek, cement in apno že imam. Samo tega še ne vem, kje naj ukradem delavce!"

Avše

"Zakaj so Slovenke avše?"

"Ne vem!"

"Ker najprej govorijo: Av! Ko končaš, pa hočejo - še!"

Strup

"Če bi jaz bila tvoja žena, bi ti v kavo nalila strup!"

"In če bi jaz bil tvoj mož, bi ga z veseljem popil!"

Zelje

"Izvoli, pripravila sem ti zajtrk," je reklo dekle ljubimcu po noči, ki sta jo preživela skupaj.

"Zakaj pa si mi pripravila zelje?"

"Mislila sem, da rad ješ kot zajec, če se že ljubiš koj kot zajec..."

Vztrajnost

"Med nama je vsega konec. Nekaj časa te ne želim več videti," je dekle dejalo svojemu fantu.

"Prav. Kdaj smem zopet priti k tebi?"

"Čez trideset let?"

"Ob kateri uri?"

Razumevanje

"Draga hčerka, kje si bila za silvestrovo? Tako me je skrbelo za-

te, da vso noč nisem zatisnila oči-sa!"

"Vem, kako je to, mami, saj tudi sama niti za minuto nisem zatisnila oči-sa."

Iskrenost

"Dragi, zaupati ti moram, da nisi sem še nikoli poljubila drugega moškega. Pa ti?"

"Tudi jaz ga še nisem!"

Radovednost

"Zakaj pa imaš poškodovano oko?"

"Včeraj me je soseda zbodla s pletilko..."

"Kako?"

"Skozi ključavnico!"

Dober spomin

"Dragi, ali si pozabil, da ti je zdravnik prepovedal pri jedi piti?"

"Nisem! Takoj odnesi golaž z mize!"

Bujenje

"Gospodična, za jutri zjutraj naročam bujenje - s poljubom, prosim!"

"Bodite brez skrbi! Vaše sporočilo bom prenesla nočnemu receptorju!"

Tekstiliada 1999

Srečanja v Športni dvorani v Slovenj Gradcu se je udeležilo 440 tekmovalcev in precej spremljevalcev.

Prejšnjo soboto je bilo na Kopah nad Slovenj Gradcem tradicionalno tekmovanje tekstilcev v veslalomu. Organizator – društvo inženirjev in tehnikov Preventa – je poskrbel, da je prireditev potekla vzorno in športno ter se zaključila s prijetnim družabnim srečanjem.

V ekipni razvrstitvi so bili najboljši domačini iz Preventa, za njimi sta bili ekipi Monta Kozje in BPT Tržič.

Rezultati – moški:

Upokojenci: 1. Bogdan Seljak (Svilanit), 2. Zvonko Kopše (MTT Tovarna tkanin Melje), 3. Lado Benedičič (IBI (Kranj)); **nad 50 let:** 1. Ludvik Soklič (IBI), 2. Janez Ahačič (BPT Tržič), 3. Anton Kruhar (Konus Konex Slovenske Konjice); **od 40 do 50 let:** 1. Drago Bornšek (BODR Celje), 2. Tine Eržen (Gorenjska predilnica Škofja Loka), 3. Miran Vrčkovnik (Prevent Slovenj Gradec); **od 30 do 40 let:** 1. Gorazd Fišer (PE Pomada Tabor), 2. Boris Cizl (STŠ Maribor), 3. Roman Vsel (Yulon); **do 30 let:** 1. Jožef Štirn (IBI), 2. Jure Ortar (Bača Podbrdo), 3. Matej Pruš (Prevent)

Rezultati – ženske:

Upokojenke: 1. Nežka Trampuž (Gorenjska predilnica), 2. Marica Ortar (Bača), 3. Hedvika Mohorčič (Gorenjska predilnica); **nad 50 let:** 1. Ana Lesjak (STŠ Maribor), 2. Inge Rojs (Merinka Maribor), 3. Jelka Zupanek (Labod Novo mesto); **od 40 do 50 let:** 1. Marija Čepin (Mont), 2. Regina Skočir (Svilanit), 3. Sonja Sajovic (BPT); **od 30 do 40 let:** 1. Mojca Toškovič (Prevent), 2. Nina Osolin (Svilanit), 3. Tanja Odbevšek (NTF); **do 30 let:** Nina Krebl (Prevent), 2. Milena Zakošek (Mont), 3. Danijela Kotnik (Prevent)

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

“Organizacija sistema soupravljanja”

Cilj seminarja: Namen izobraževalnega seminarja je prikaz vsebine organizacijskih in komunikacijskih razmerij med posameznimi organi v soupravljalni strukturi na eni strani (interna razmerja) ter med vsakim od njih in organi delodajalcev na drugi strani (eksterna razmerja). Gre za globalni model operativnega organizacijskega instrumentarja, ki naj bi ga spoznali udeleženci seminarja in ki naj bi služil za čim doslednejše uresničevanje normativnih pravic delavcev iz ZSDU, na načelu sodelujočega vodenja.

Namembnost seminarja: Seminar je namenjen članom svetov delavcev, delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb in sindikalnim zaupnikom ter drugim predstavnikom posameznih ravni sindikalne organiziranosti. Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Cas in kraj izvedbe: Seminar bo potekal od 23. do 24. marca 1999 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1.

PROGRAM SEMINARJA

1. dan: torek, 23. marec 1999

od 10.00 do 10.15. ure

Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Tema I:

Vloga in vpliv organov soupravljalne strukture v okvirih participativne organizacije

1. Bistvene značilnosti participativne organizacije
 - normativne podlage,
 - sodelujoče vodenje,
 - informiranje in komuniciranje.
2. Položaj in vloga posameznih (so)upravljalnih organov
3. Primerjava participativne in samoupravne organizacije

Tema II:

Svet delavcev kot osrednji organ sistema soupravljanja in njegova organiziranost

1. Položaj in značaj delovanja sveta delavcev
 - zakonska izhodišča,

- organizacijska izhodišča,
- kadrovska izhodišča

2. Kako najti vsebino dela sveta delavcev in njegovo organizacijo
 - vpliv vplivnih dejavnikov kot pristop k iskanju vsebine dela
 - opredelitev elementov organizacijske strukture sveta delavcev
 - definiranje informacijsko komunikacijskega procesa in relacij sveta delavcev
3. Poskusi konkretnega organiziranja sveta delavcev (delavnica)

2. dan: sreda, 24. marec 1999

Tema III:

Nadzorni svet in integralna vloga delavskih predstavnikov v sistemu razmerij med kapitalom in delom

1. Vloga delavskih predstavnikov v procesu odločanja v nadzornih svetih
2. Informacijska in komunikacijska razmerja delavskih predstavnikov kot temelj za uresničevanje njihove vloge
3. Delovanje delavskih predstavnikov pri oblikovanju strateške odločitve (primer iz prakse)

Tema IV:

Sistem razmerij delavskega direktorja pri vzdrževanju in razvijanju sodelovanja med kapitalom in delom

1. Položaj in vloga delavskega direktorja v upravi družbe in organizacijski strukturi vodenja
2. Vloga in delovanje delavskega direktorja kot nosilca sodelujočega vodenja
 - v dobro družbe in zaposlenih
3. Delavski direktor v praksi (primer iz prakse)

Strokovna izvajalka: **dr. Zvonka Šarman, dipl. oec., svetovalka za organizacijo in upravljanje – Inštitut za razvijanje organizacijskih sistemov – IROS d.o.o., Ljubljana**

Dodatne informacije: Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandii Rešeta na telefonski številki 061/316 489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, int. 282 ali 061/316 489. Telefaks: 061/13 34 279 in 061/317 298.

Vodja izobraževanja pri ZSSS:
Vanda Rešeta

(Prijavnico za seminar smo objavili v prejšnji številki)

Nova Delavska enotnost	REPUBLIKA V SREDNJI EVROPI	GOROVJE MED LJUBLJANSKO IN CELOVŠKO KOTLINO	FRANCOSKI KNJIŽEVNIK FRANCE	SEDEM DNI	Nagradna križanka št. 8
ELEKTRIČNA MORSKA RIBA					PEŠČENA MORSKA OBALA
GORSKI HRBET, GORSKO SLEME					
OKUSNA MORSKA RIBA					
STARA DOLŽINSKA MERA ZA TKANINE					
BRITANSKA REKA SKOZI STRATFORD					NERESNICA
OVRATNA RUTA				PLAZILEC S HRBTNIM IN TREBUŠNIM OKLEPOM	KANTAVTOR SMOLAR
KRAJ PRI GRAHOVEM OB BACI					
ZITNA BOLEZ					

Avtor: Drago Ronner	KAREL DOBIDA	1 ▼	2 ▼	SLOVENSKI ZDRAVNIK IN PREVAJALEC (Mina)	RIBIŠKA MREŽA		LUTKAR MAJARON		3 ▼	NAJVEČJA ČLOVEKU PODOBNA OPICA	ZVIJAČA UKANA	OSTANKI V TALILNICAH	ITALJANSKI GLEDALSKI IN FILMSKI IGRALEC
	EGIPČ. POT. KRŠČ. VERE				IGOR TORKAR		NORV. SMUČAR KJUS						
NAJBOLJŠA VRSTA GLINE							AM. JAZZ GLAS. (Duke)						KOŽNO VNUTJE MAHOVNICE
ODBIT DROBEČ, DELEC							KARTA PRI TAROKU						
AM. RAZISKOVALEC VIZUALNIH MEDJEV (Namjune)					PRISTOJBINA			ALEŠ VALIČ					
								VEŠLAČ V KANJUJ					
AM. RAZISKOVALEC VIZUALNIH MEDJEV (Namjune)													
SVOJE-GLAVOST					LAVOISIEROVO IME ZA DUŠIK	PODEŽELSKO NASELJE ŠUMENJE			NAŠ GLASBENIK MORETTI	ENOOKI VELIKAN IZ GRŠKE MITOLOGIJE			
KDOR JE IZPRAŠAN										AM. IGRALEC PACINO		NAZIV	
	MARTINA ERTL			AFRIŠKO LJUDSTVO			KROGLA					NATRIJ	RIMSKI CESAR
	NEM. FILOZOF (Moses)			NAKAZA			GUIDO RENI					KONJSKI TEK	
DVOKOLESNA DVOSEDEŽNA KOČIJA							ŠIVANKA			ITALJANSKA IGRALKA MIRANDA	NEM. FILOZ. (Immanuel)		
							CERKVENO GLASBILO				ZIMZELENO DREVO		
ARABSKA REPUBLIKA V SV AFRIKI						LED. PLAST NA SNEGU							FRANCIJ
						AVTOR ARIANE (Claude)							PRITISK
GLAVNO MESTO REPUBLIKE JEMEN					SATIRIK BUCHWALD			NAJVEČJI MORSKI SESALEC	SLAVILNA LIRSKA PESEM	BLIŽNJA SORODNICA			
					AM. IGRALKA LUPINO					LUČAJ			
VEČERNI SUKNJIC S SVILENIMI REVERJI							POSAMEZEN PRIMEREK						ROMUNSKA DENARNA ENOTA
							ALFI NIPIČ						ZIRO RAČUN
										MEŠANICA PŠENICE IN RŽI, SORŽICA			
										AMERIŠKI IGRALEC (Alan)			

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 9 (4. 3. 1999):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljena na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 15. marca 1999.

Pravilna rešitev gesel iz 6. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. LAV-FARJI ODGANJAJO ZIMO, 2. SPET BO PRIŠLA POMLAD. Nagrado 5000 tolarjev prejme Vanja Legat, Alpska 12, 4248 Lesce. Nagrado bomo poslali po pošti.

SALOMONOV
UGANKAR
 IZHAJA VSAK PETEK!
 BOGATE NAGRADE!